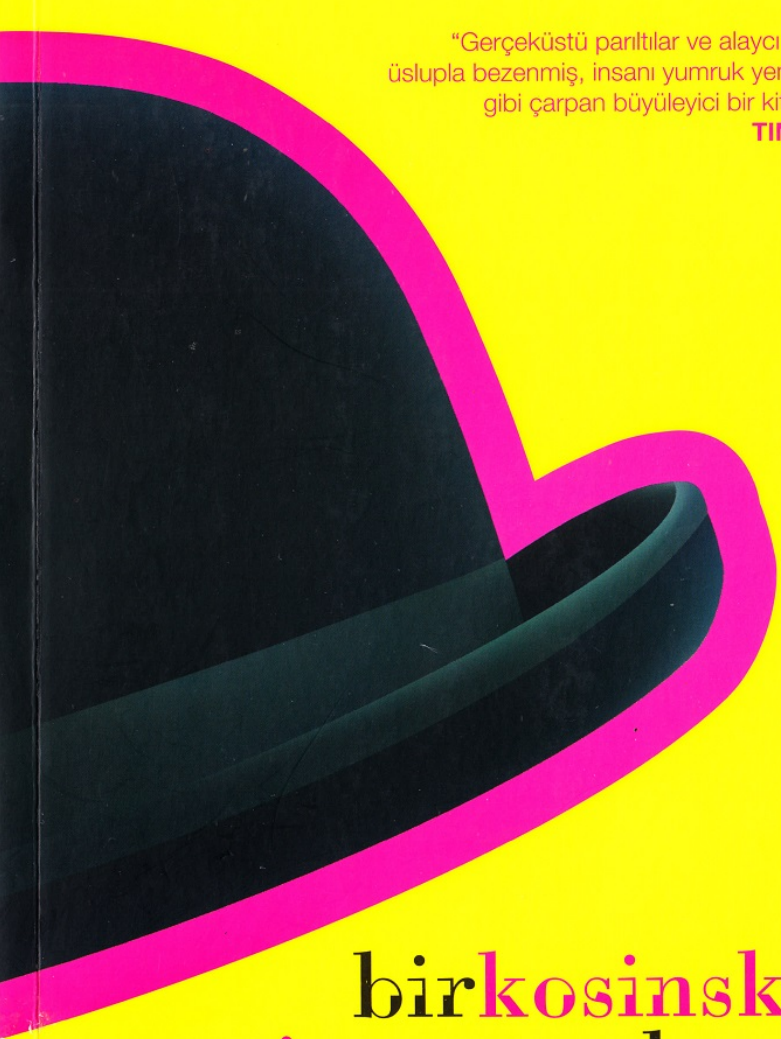
"Gerçeküstü parıltılar ve alaycı bir üslupla bezenmiş, insanı yumruk yemiş gibi çarpan büyüleyici bir kitap."
TIME

birkosinski jerzyyerde

YAYINLARI

ÇEVİRİ ROMANLAR DİZİSİ

YAZARIN DİĞER KİTAPLARI

Adımlar
Bir Yerde
Şeytan Ağacı
Boşluk
Kör Randevu
İhtiras Oyunu
Çelik Bilye

kitap
deyince

Çatalçeşme Sokak No: 54 Kat: 2 34110 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (0212) 526 89 17-18 Fax: (0212) 526 89 19
www.eyayinlari.com bilgi@eyayinlari.com

JERZY KOSINSKI

BİR YERDE

Çeviren:
Aydil Balta

Jerzy Kosinski, edebiyat tarihinin en renkli ve çarpıcı kalemlerinden biri olarak tanınır. 1933 yılında Rus asıllı bir ana-babadan Polonya'da doğmuş ve İkinci Dünya Savaşı'nın tüm vahşetini, kendi anlatımıyla, "binlerce benzeri gibi, altı yaşındaki o küçük çocuk da" yaşamıştır. O yılların kabusu tüm yapıtlarına yansır.

1955-1957 yılları arasında Varşova Bilimler Akademisi'nde asistan olarak görev yapan Kosinski, Ford bursuyla Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti ve orada kaldı.

Psikoloji doktorası yaptıktan sonra Wesleyan, Princeton ve Yale Üniversiteleri'nde öğretim üyeliklerinde bulundu.

İlk yazılarını 1960 yılında Joseph Novak takma adıyla yazan Kosinski, çocukluğunun kabuslu yıllarını anlattığı *The Painted Bird* (Boyalı Kuş/e yayınları) adlı romanıyla büyük bir üne kavuştu. Kitap kısa bir süre içinde otuz altı dile çevrilip yayınlandı. Fransa'da en iyi yabancı roman ödülünü aldı.

İkinci romanı *Steps* (Adımlar/e yayınları) 1969'da yayınlandı ve Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük kitap ödülü olan National Book Award'u (Ulusal Kitap Ödülü) aldı. Üçüncü romanı *Being There* (Bir Yerde) çıkar çıkmaz on dokuz dile çevrildi. Başrolünde Peter Sellers'ın oynadığı bir film haline getirildi.

Sonraki romanları olan *Cockpit* (Boşluk/e yayınları), *The Devil Tree* (Şeytan Ağacı/e yayınları), *Blind Date* (Kör Randevu/e yayınları) ve *Pinball* (Çelik Bilye/e yayınları) yazarın ününü perçinledi.

3 Mayıs 1991'de intihar etti.

BİR YERDE
JERZY KOSINSKI

Çeviren
Aydil Balta

Kitabın Özgün Adı
Being There

Yayın Hakları
Copyright © 1970 by Jerzy Kosinski
First published by Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
Jerzy Kosinski c/o Trident Media Group LLC'den,
Kayı Telif ve Lisans Hakları Ajansı aracılığıyla
E Yayınları, 2011

Bu kitabın hiçbir bölümü yayıncısının
yazılı izni olmadan kullanılamaz.

Kapak Tasarım
Cenk Gümüşçüoğlu

Baskı ve Cilt
Özener Matbaası

Haziran 2012

ISBN 978-975-390-044-7

Sertifika No: 10763

JERZY KOSINSKI

BİR YERDE

YAYINLARI

Aşkın birlikte olma isteğinden de öte bir şey olduğunu bana öğreten Katherina V. F. için...

Bu eser tümüyle hayal ürünüdür, kişileri ve olayları da öyle. Yaşayan ya da yaşamış olan kişilerle, olmuş ya da olmaktaki olaylarla her türlü benzerlik bir raslantıdır ve yazarın sorumluluğuna yol açamaz.

YAZAR

BİR

Pazar günüydü. Chance, suyun akışını dikkatle gözleyip yeşil bahçe hortumunu ağaçlıklı yolların birinden diğerine sürükleyerek ağır ağır yer değiştiriyordu. Yavaşça, fışkıran suyun her bitki sapını, her çiçeği, her dalı iyice ıslatmasını bekliyordu. Bitkiler de insanlar gibiydi; yaşamak, hastalıklarını yenmek ve huzur içinde ölmek için bakıma ihtiyaçları vardı.

Yine de, bitkilerle insanlar birbirinden ayrılıyorlardı. Hiçbir bitki kendisi hakkında yargıya varmak, kendini düşünmek yeteneğine sahip değildir; yüzünü tanıyabilmesini sağlayacak ayna yoktur; büyümesine engel olamaz ve bir bitki düşünüp düş göremeyeceğine göre, büyümesinin de anlamı yoktur.

Sarmaşık kaplı kırmızı tuğladan yüksek bir duvarla sokaktan ayrılan bu bahçede, insan kendini güvenli, korunmuş hissediyordu; trafik gürültüsü ile huzurunu bozmuyordu. Chance sokaklar hakkında bir şey bilmezdi. Evin ve

bahçenin sınırlarını hiç aşmadığı halde, duvarın öbür yanında sürüp giden hayata karşı en ufak bir merak duymuyordu.

Yaşlı Adam'ın oturduğu evin cephesi, duvarın ya da sokağın bir başka bölümü de olabilirdi. Chance için burada birinin yaşayıp yaşamadığını söylemek imkansız olurdu. Arkada, bahçeye bakan ilk katta hizmetçi oturuyordu; girişin öbür yanında, Chance'ın odası, banyosu ve bahçeye giden koridoru vardı.

Bahçede özellikle hoş olan, Chance'ın ilerleyip ilerlemediğini asla bilmeksizin, önceki adımlarının önünde mi yoksa arkasında mı olduğunu kestiremeden, daracık yollarda ve çalılıklarla ağaçlar arasında dolaşmaya başlayabilmesiydi. Önemli olan, büyüyen bitkiler gibi, kendi uyumuna göre hareket etmekti.

Bazan Chance suyu keser, otlara oturur ve düşünürdü. Yönünü umursamayan rüzgar, ara ara çalılıklarla ağaçları sallardı. Şehrin tozu bitkilerin üstüne konar, sabırla yağmurda yıkanmayı ve güneşte kurumayı bekleyen çiçekleri donuklaştırırdı. Yine de, içinde kapalı kalan tüm hayata rağmen, canlılığın doruğuna vardığı sıralar bile bahçe kendi kendinin mezarıydı. Her ağacın, her çalılığın altında kurtlanmış gövdeler, çürümekte olan, dağılmış kökler yatardı. Neyin daha önemli olduğunu anlamak güçtü: Yüzeydeki bahçenin mi, yoksa özünü aldığı ve eninde sonunda koynuna döndüğü mezarlığın mı? Özellikle, duvarın dibinde, diğer bitkileri hiçe sayarak yükselen bazı bitkiler vardı; bunlar doyumsuzca gelişiyor, küçük çiçekleri eziyor ve daha cılız çalılıkların alanına taşıyordu.

Chance eve girdi ve televizyonu açtı. Araç kendi ışığını, kendine özgü rengini, kendi zamanını yarattı. Durmaksızın bitkileri toprağa doğru çeken yerçekimi yasalarını çiğniyordu. Televizyonda her şey birbirine geçmişti, karışmıştı, ve yine de birleşikti: Gece ve gündüz, büyük ve küçük, sıcak ve soğuk, uzak ve yakın. Bu renkli dünyada, bahçıvanlık körün beyaz değneğiydi.

İstasyon değiştirirken kendi de değişebilirdi. Bahçedeki bitkilerin çeşitli dönemlerden geçmesi gibi, o da çeşitli dönemlerden geçebilirdi, ama düğmeyi sağa ya da sola çevirmekle, dilediği kadar çabuk değişmesi de mümkündü. Bazı kereler, televizyondaki kişilerin yaptığı gibi, ekrana yayılabilirdi. Düğmeyi oynatmakla Chance başkalarını gözkapaklarının altına çekebilirdi. Böylece, varlığını başka hiç kimseye değil, sadece kendine, Chance'a borçlu olduğuna inanmaya varıyordu.

Ekrana düşen gölge, bir aynada seçilen kendi görüntüsünün yansıması gibi geliyordu. Chance okuma yazma bilmediği halde, televizyondaki adama, ayrılmaktan çok, benziyordu. Örneğin, sesleri aynıydı.

Ekranda kayboluyordu. Güneş, temiz hava, yağmur çisentisi gibi, bahçeye yabancı olan dış dünya da Chance'ın içine doluyordu ve Chance, bir televizyon görüntüsü gibi, görmediği ve adlandıramayacağı bir güçle sürüklenerek, yüzünde yüzüyordu.

Birden üst katta açılan pencerenin gıcırtısını ve kendisini çağıran şişman hizmetçinin sesini işitti. İstemeyerek ye-

rinden kalktı, televizyonu dikkatle kapadı ve çıktı. Pencereden sarkan hizmetçi, kollarını sallıyordu. Chance onu sevmezdi. Kara Louise'in hastalanıp, Jamaika'ya dönmek zorunda kalışından kısa süre sonra gelmişti. Şişkoydu. Yabancı bir ülkeden geliyordu ve konuşurken garip bir şekilde dili çalıyordu. Odasında seyrettiği televizyonda söylenenleri anlamadığını itiraf ediyordu. Genellikle Chance, kadının çabuk çabuk konuşmasına, ancak yiyeceğini getirdiği ve İhtiyar Adam'ın yedikleriyle, işittiğini sandığı sözlerini anlattığında dikkat ederdi. Şimdi de, kadın hemen yukarı gelmesini istiyordu.

Chance iki katı tırmanmaya koyuldu. Kara Louise saatler boyu içine hapsolalıberi asansöre güveni yoktu. Evin ön tarafına varana dek uzun koridoru izledi.

Evin bu bölümüne son gelişinde, şimdi yüksek ve görkemli olan bahçedeki ağaçların bazıları çok küçüktü, anlamsızdı. O sıralar daha televizyon yoktu. Girişteki büyük aynada kendi görüntüsünü keşfettiğinde, küçücük bir çocuk olduğu sıralardaki hali ve sonra kocaman bir koltukta oturan İhtiyar Adam'ın görüntüsüyle yeniden karşılaştı. İhtiyar Adam'm saçları kır, elleri buruşuk ve kırış kırıştı. Konuşurken gürültüyle soluk alıyor, sık sık duralamak zorunda kalıyordu.

Chance bomboş görünen odaları geçti; kalın perdelerle kaplı pencereler gün ışığını belli belirsiz sızdırıyordu. Yavaşça eski kılıflarla kaplı ağır eşyalara, örtülü aynalara baktı. İlk gördüğünde İhtiyar Adam'ın söylediği sözler sağlam kökler gibi girmişti belleğine. Chance yetimdi ve çok küçük yaşından beri İhtiyar Adam onu evinde ba-

rındırmıştı. Chance'ın annesi, onu dünyaya getirirken ölmüştü. Hiç kimse, İhtiyar Adam bile babasının kim olduğunu söyleyemezdi. Bazıları okuma yazma öğrenebildiği halde, Chance asla bunu başaracak yetenekte değildi. Başkalarının kendisine söyleyeceklerini ya da çevresinde konuşulacakları anlayacak yetenekte olmadığı gibi, Chance, sakin sakin büyüyen bitkilere, otlara ve ağaçlara bakacağı bahçede çalışmalıydı. Onlar gibi olmalıydı: Sakin, güneş ışınlarında gelişmiş ve yağmurda ağırlaşmış. Adı Chance'tı(*) çünkü raslantı sonucu doğmuştu.

Ailesi yoktu. Annesi çok güzeldi, ama aklı oğlununki gibi gelişmemişti; bütün düşünelerinin yeşerdiği alan, beyninin kolayca işlenebilecek toprağı bir daha düzelmemek üzere bozulmuştu. Dolayısıyla, insanların evin dışında ve bahçe kapısının ötesinde sürdükleri hayatta bir yeri olamazdı. Chance, hayatını bulduğu yerle, bahçeyle sınırlamak zorundaydı; evin diğer bölümlerine giremeyecek ve sokağa çıkamayacaktı. Onu tek görecek ve konuşacak kişi olan Louise tarafından yemeği hep odasına getirilecekti. Louise'in dışında, kimsenin odasına girmesine izin verilmeyecekti. Yalnız İhtiyar Adam gelip ara sıra bahçede dolaşacak ve oturacaktı. Chance kendisine söyleneni aynen yapmak zorundaydı, aksi halde deliler evine gönderilecek ve İhtiyar Adam'ın dediğine göre, orada bir hücreye kapatılıp unutulacaktı.

Chance kendisine söyleneni yaptı. Kara Louise de.

(*) İngilizcede Chance bir anlamda "rastlantı"dır.

Chance elini ağır kapının tokmağına koyduğu an, hizmetçinin tiz sesini işitti. İçeri girdi ve kendini bütün diğerlerinden iki kat yüksek bir odada buldu. Duvara gömülü, kitaplarla dolu raflar duvarlar boyunca gidiyordu. Büyük masanın üzerine ince deri dosyalar yayılmıştı.

Hizmetçi telefonda haykırıyordu. Döndü ve onu görünce yatağı işaret etti. Chance yaklaştı. Sırtı bir dizi sert yastıkla desteklenen İhtiyar Adam, oluğa akan incecik bir suyun hafif ırıltısını dinlercesine, büyük bir dikkat içinde donup kalmış gibiydi. Çöken omuzları dik açılar meydana getiriyor ve başı, dalın ucundaki ağır bir meyve gibi yana sarkıyordu. Chance'ın bakışı İhtiyar Adam'm yüzüne dikildi. Bembeyazdı, üst çenesi alt dudağından taşıyor, gözlerinden yalnız biri açık duruyordu, tıpkı Chance'ın ara sıra bahçede bulduğu ölü bir kuşun gözü gibi. Hizmetçi, doktoru çağırdığını ve adamın hemen geleceğini söyleyerek ahizeyi yerine koydu.

Chance son bir kere baktı İhtiyar Adam'a, mırıldanarak veda etti, çıktı. Odasına döndü ve televizyonu açtı.

İKİ

Daha sonra, televizyon seyrederken, Chance evin üst katlarından gelen gürültüler duydu. Odasından çıktı ve girişteki büyük heykelin ardına gizlenerek, İhtiyar Adam'ın ölüsünü taşıyan adamları gözledi. İhtiyar Adam gittiğine göre, evin, yeni hizmetçinin ve kendisinin ne olacağına birinin karar vermesi gerekiyordu. Televizyonda, biri öldü mü sürüyle değişiklik olurdu; ölünün ailesinin, bankacıların, avukatların ve işadamlarının yaptığı değişiklikler.

Ama gün geçti ve kimse gelmedi. Chance hafif bir yemek yedi, bir televizyon programı seyretti ve yattı.

Her zamanki gibi, erken kalktı, hizmetçinin kapısının önüne bıraktığı kahvaltıyı yedi ve bahçeye çıktı.

Bitkilerin altındaki toprağı inceledi, çiçekleri gözden geçirdi, kuru yaprakları temizledi ve yeşillikleri makasla düzeltti. Her şey düzenliydi. Gece yağmur yağmıştı ve bir

sürü yeni tomurcuk beliriyordu. Oturdu ve güneşte uyukladı.

İnsanlara bakılmadığı sürece, yaşamazlardı. Televizyondaki gibi, gözünüzü onlara diktiniz miydi başlarlardı yaşamaya. O zaman, ancak o zaman, tıpkı televizyondaki gibi yeni görüntülerle kenara itilene dek gelip adamın kafasına çakılabilirlerdi. Aynı şey kendisi için de gerçekti. Ona bakarken, başkaları onu açık seçik belirleyebilir, onu açabilir ve yayabilirlerdi; görülmemek bulanıklıkta erimekle, kaybolmakla eş anlamdaydı. Belki başkaları tarafından görülmeksizin televizyonda onlara bakmakla yetindiği için çok şey yitiriyordu. İhtiyar Adam'ın ölümünden sonra, o güne dek varlığından habersiz kişiler tarafından görüleceğini düşündükçe mutlu oluyordu şimdi.

Odasında telefonun çaldığını işitince, içeri daldı. Bir erkek sesi kütüphaneye gelmesini istedi.

Chance iş giysilerini en güzel elbiselerinden biriyle değiştirdi. Tarandı, saçını özenle düzeltti, sonra bahçede çalışırken kullandığı geniş güneş gözlüklerini taktı ve yukarı çıktı. Duvarları kitaplarla kaplı daracık odanın alacakaranlığında, bir adamla bir kadın onu süzdüler. İkisi de, üstü bir sürü kağıtla kaplı büyük çalışma masasının ardında oturmuştu. Ne yapacağını kestiremeyen Chance, odanın ortasında durdu. Adam yerinden kalktı, elini uzatıp birkaç adım ilerledi.

"Ben Hancock, Adams ve Colby'den Thomas Franklin. Ölünün vasiyetini yerine getirmekle biz görevlendirildik. Bu da," dedi kadına dönerek "yardımcım Miss Hayes."

Chance adamın elini sıktı ve kadına baktı. Kadın gülümsedi.

"Hizmetçi bana bu evde bir adamın yaşadığını ve bahçıvan olarak çalıştığını söyledi." Franklin başını Chance'a doğru eğmişti. "Oysa, son kırk yıl içinde herhangi bir adamın –kim olursa olsun– herhangi bir zamanda ölen tarafından çalıştırıldığını ya da bu evde oturduğunu gösteren en ufak belge yok elimizde. Kaç gündür burada olduğunuzu bana söyleyebilir misiniz?"

Masanın üzerine yayılan bunca kağıttan hiçbirinde adının geçmediğini işitmek Chance'ı şaşırtmıştı. Hem belki, bahçe de yer almıyordu bu belgelerde. Duraladı.

"Kendimi bildim bileli, hep bu evde yaşadım. Çok küçüktüm, İhtiyar Adam'ın kalçasını kırıp çoğu zaman yataktan çıkamaz oluşundan epey önceydi. Çalılıklar büyümeden, otomatik sulayıcılar çıkmadan önce buradaydım. Televizyondan önce."

"Ne diyorsunuz?" diye sordu Franklin. "Burada –bu evde– mi oturuyorsunuz çocukluğunuzdan beri? Adınızın ne olduğunu sorabilir miyim?"

Chance, kendini rahatsız hissediyordu. Bir adamın adının hayatıyla yakın ilişkisi bulunduğunu biliyordu. Bu nedenle televizyonda, herkesin iki adı vardı: Televizyon dışındaki adları ve rol yaparken benimsedikleri.

"Benim adım Chance," dedi.

"Mr. Chance mı?" diye sordu adam.

Chance başını salladı:

"Dosyalarımıza bakacağız," dedi Mr. Franklin. Önünde yığılı duran kağıtlardan birkaçını aldı. "Ölünün, herhangi

bir zamanda malikanesinde çalıştırdığı kişilerin eksiksiz listesi var burada. Müşterimizin bir vasiyetname bıraktığını sanıyorduk, ama bunu bulmamız mümkün olmadı. Üstelik, pek az kişisel belge bıraktı. Yine de, bütün yanında çalışanların bir listesi elimizde," diye üsteledi gözlerini yeniden elinde tuttuğu kağıda çevirerek.

Chance bekledi.

"Oturun lütfen, Mr. Chance," dedi kadın.

Chance çalışma masasına bir sandalye yaklaştırdı ve oturdu.

Mr. Franklin alnını eline dayadı.

"Çok garibime gitti, Mr. Chance," dedi bakışlarını incelediği kağıttan kaldırmayarak, "adınız dosyalarımızda görülmüyor. Chance adlı bir kişinin asla ölüyle ilişkisi olmamış. Emin misiniz, Mr. Chance –gerçekten emin misiniz– bu evde çalışmış olduğunuzdan?"

Chance, kendinden emin cevap verdi:

"Her zaman burada bahçıvanlık yaptım. Hayatım boyunca, evin arkasındaki bahçede çalıştım. Kendimi bildim bileli. İşe başladığımda küçücük bir çocuktum. Ağaçlar küçüktü, neredeyse çit diye bir şey yoktu. Bakın şimdi bahçeye?.."

Mr. Franklin telaşla sözünü kesti:

"Ama bu evde bir bahçıvanın yaşadığını ve çalıştığını gösteren en ufak belirti yok. İş yerimiz bizi –Miss Hayes'i ve beni– ölünün malını yönetmekle görevlendirdi. Bütün resmî defterler elimizde. Emin olun," dedi, "burada çalıştığınızı gösteren en ufak bir kayıt yok. Son kırk yıl içinde, hiçbir adamın bu evde çalıştırılmadığı açık. Bahçıvanlık sizin mesleğiniz mi?"

"Bahçıvanım," dedi Chance. "Kimse bahçeyi benden iyi bilmez. Çocukluğumdan beri, bu bahçede çalışan tek kişi benim. Benden önce başka biri vardı –çok uzun boylu bir zenci– ne yapmam gerektiğini söyleyecek ve bunları nasıl yapacağımı gösterecek kadar kaldı; gidişinden beri hep yalnızım. Ağaçlardan bazılarını ben diktim," diye ekledi gövdesini bahçeye doğru yönelterek, "çiçekleri de, yolları da temizledim, bitkileri suladım. İhtiyar Adam sık sık gelir bahçede oturur, kitap okur ve dinlenirdi. Sonra, vazgeçti bundan."

Mr. Franklin pencereden çalışma masasına döndü.

"Size inanmak isterdim Mr. Chance," dedi, "ama gördüğünüz gibi, söylediğiniz gerçekse, o zaman anlaşılması güç bir nedenle, bu evdeki varlığınız, işiniz elimizdeki belgelerin hiçbirinde belirtilmemiş. Doğrusu," diye mırıldandı yardımcısına doğru, "bu evde pek az kişi çalıştırılmış. Ölen, firmamızdan yetmiş iki yaşındayken ayrıldı, yirmi beş yıldan fazla oluyor, kalçasındaki kırık onu hareketsiz bıraktıktan sonra. Yine de," dedi, "ileri yaşma rağmen her zaman işlerini denetledi, bütün çalıştırdıkları ücretleriyle, sigorta numaralarıyla, v.b. gerektiği gibi firmamızın defterlerine geçirildi. Miss Louise'in gidişinden sonra, kayıtlarımızda bir 'yabancı' hizmetçinin alındığı görülüyor, o kadar."

"Yaşlı Louise'i tanırım; burada yaşadığımı ve çalıştığımı size söyleyebilir. Hatırladığım kadarıyla, çok küçük yaşımdan beri hep buradaydı. Her gün yemeğimi odama getirir, zaman zaman da bahçede benimle otururdu."

"Louise öldü. Mr. Chance," diye sözünü kesti Mr. Franklin.

"Jamaika'ya dönmüştü," dedi Chance.

"Evet ama, hastalandı ve kısa süre önce öldü," diye açıkladı Miss Hayes.

"Öldüğünü bilmiyordum," dedi Chance alçak sesle.

"Yine de," diye üsteledi Mr. Franklin, "ölünün yanında çalışanlar her zaman düzenli olarak bizden paralarını aldılar. Firmamız hep bu tür işlemleri üstlenirdi. Bu nedenle ölünün malikanesiyle ilgili eksiksiz kayıtlar var elimizde."

"Evde çalışan diğer kişileri tanımazdım. Hep odamda oturur ve bahçede çalışırdım"

"Size inanmaktan başka bir şey istemiyorum. Ama herhangi bir zamanda bu evde bulunduğunuzu gösteren en ufak bir iz yok, hiç değilse ne zamandan beri burada çalıştığınız hakkında hiç bilgisi olmayan yeni hizmetçinin gelişinden önce. Son elli yıl içinde yapılan bütün kanunî sözleşmeler, banka hesap özetleri, sigorta makbuzları firmamızın elinde bulunuyor." Gülümsedi. "Ölü, firmamız ortakları arasındayken, içimizden bazıları daha doğmamışlardı, ya da çok çok gençtiler."

Miss Hayes güldü. Chance neden güldüğünü anlayamadı.

Mr. Franklin yeniden elindeki belgelere döndü:

"Burada çalıştığınız ve yaşadığınız sürece, Mr. Chance, herhangi bir kağıt imzaladığınız oldu mu?"

"Hayır efendim."

"Öyleyse, nasıl para alırdınız?"

"Bana hiç para verilmedi. Yemek verirlerdi, çok iyi yemekler ve de dilediğim kadar; banyosu ve bahçeye bakan penceresiyle odam var ve bir de bahçeye açılan yeni bir ka-

pı yaptılar. Bana bir radyo, sonra da bir televizyon verdiler, uzaktan yönetilen ve istasyon değiştirilebilen büyük bir renkli televizyon. Sabah beni uyandıran bir de zili var."

"Sözünü ettiğiniz televizyonları biliyorum," dedi Mr. Franklin.

"Tavanarasına çıkabilir ve İhtiyar Adam'ın giysilerinden herhangi birini seçebilirim. Hepsi de üstüme tıpatıp oturur. Bakın." Chance sırtındaki giysiyi gösterdi. "Bir parça dar geldiği halde pardesülerini ve pabuçlarını da alabilirim, gömleklerini de, yakaları biraz sıkıyor ama, kravatlarını ve..."

"Anlıyorum," dedi Mr. Franklin.

"Giysileriniz şaşırtıcı bir zarafette," dedi Miss Hayes birden.

Chance ona gülümsedi.

"Günümüz erkek modasının ne denli yirmilerin modasına döndüğünü görmek hayret verici," diye ekledi Miss Hayes.

"Hele, hele," dedi Mr. Franklin şakacı bir ses tonuyla, "benim giysilerimin modasının geçtiğini mi ima etmek istiyorsunuz?" Chance'a döndü. "Demek çalışmanız herhangi bir iş anlaşmasına konu olmadı?"

"Sanmıyorum."

"Ölü, herhangi bir ücret ya da başka bir ödeme biçimi bulacağınıza söz vermedi mi hiç?" diye üsteledi Mr. Franklin.

"Hayır. Hiç kimse bana herhangi bir söz vermedi. İhtiyar Adam'ı pek görmüyordum diyebilirim. Sol yandaki yeşillikler dikileli beri bahçeye inmedi, şimdi bu bitkiler omuza

kadar geliyor. Üstelik, bunları diktiğim zaman televizyon da yoktu, sadece radyo vardı. Bahçede çalışırken, radyoyu dinlediğimi hatırlıyorum, Louise de aşağı inip sesi kısmamı, İhtiyar Adam'ın uyuduğunu söylemişti. Daha o zamanlar çok yaşlı ve hastaydı..."

Mr. Franklin az kaldı koltuğundan fırlayacaktı.

"Mr. Chance, adresinizin de belirtildiği bir kimlik belgesi gösterecek durumda olsaydınız sanırım her şey çok basitleştirdi. Bir başlama noktası olurdu. Anlıyor musunuz, bir çek defteri, bir şoför ehliyeti, sosyal sigorta kartı... anlıyor musunuz?.."

"Bu söylediklerinizin hiçbiri bende yok," dedi Chance.

"Adınızı, adresinizi ve yaşınızı gösteren herhangi bir belge?"

Chance susuyordu.

"Belki bir doğum ilmuhaberi," diye araya girdi Miss Hayes tatlılıkla.

"Hiçbir belgem yok."

"Burada yaşadığınızı saptamamızı sağlayacak bir kanıta ihtiyacımız olacak," dedi Mr. Franklin kesin bir sesle.

"Evet ama," dedi Chance, "ben varım ya karşınızda. Buradayım. daha başka ne kanıt istersiniz?"

"Hiç hastalandınız mı, demek istediğim hiç hastaneye ya da doktora gittiniz mi? Lütfen beni anlamaya çalışın," dedi Mr. Frank'lin güçsüz bir sesle, "tek istediğimiz gerçekten bu evde çalıştığınızı ve oturduğunuzu ispatlamaya yarayacak herhangi bir şey."

"Hiç hastalanmadım," dedi Chance. "Hiç."

Mr. Franklin, Miss Hayes'in bahçıvana yönelttiği hayranlık dolu bakışı yakaladı.

"Peki," dedi. "Bana dişçinizin adını verin."

"Hiç dişçiye ya da doktora gitmedim. Bu evden hiç çıkmadım, kimsenin de gelip beni görmesine izin verilmezdi. Louise ara sıra dışarı çıkardı, ama ben çıkamazdım."

"Sizinle açık konuşacağım," dedi Mr. Franklin bezgin bir sesle. "Elimizdeki belgelerde burada yaşadığınızı, size herhangi bir ödeme yapıldığı ya da sosyal sigortalardan faydalandığınızı gösteren en ufak şey yok." Bir an sustu. "Vergi öder misiniz?"

"Hayır," dedi Chance.

"Askerlik yaptınız mı?"

"Hayır. Askerî birlikleri televizyonda gördüm."

"Sakın, ölünün akrabası olmayasınız?"

"Hayır, değilim."

"Söylediklerinizin doğru olduğunu kabul edersek," dedi Franklin heyecansız bir sesle, "ölünün malları üzerindeki hak iddia etmek niyetinde misiniz?"

Chance anlamadı.

"Çok iyiyim efendim," dedi ihtiyatla. "Kendimi iyi hissediyorum. Bahçe iyi bir bahçe. Sulama araçları henüz birkaç yıllık."

"Söyler misiniz," diye sözünü kesti başını arkaya atarak doğrulan Miss Hayes, "niyetiniz nedir? Başka birinin hesabına çalışmayı düşünüyor musunuz?"

Chance güneş gözlüklerini düzeltti. Ne diyeceğini bilmiyordu. Niçin bahçeden ayrılmak zorundaydı?

"Burada kalmak ve bahçede çalışmak isterim," dedi sadelikle.

Mr. Franklin masanın üstüne yayılmış olan kağıtları karıştırdı ve incecik yazıyla kaplı bir kağıt aldı.

"Basit bir işlem sözkonusu," dedi kağıdı Chance'a uzatarak. "Şunu okumak ve kabul ediyorsanız, gösterilen yerini imzalamak zahmetine katlanır mısınız?"

Chance kağıdı aldı. İki eliyle tutup inceledi. Bir sayfanın okunması için gerekli zamanı hesaplamaya çalışıyordu. Televizyonda insanların resmî belgeleri okuma süresi değişiyordu. Chance okuma yazma bilmediğini açığa vurmaması gerektiğini biliyordu. Televizyon yayınlarında, okuma yazma bilmeyenlerle sık sık alay ediliyor ve gülünç duruma düşürülüyordu böyleleri. Alnı kırışıklarla kaplı, kaşları çatık, çenesini baş parmağıyla işaret parmağının arasına alıp dikkatini toplar gibi yaptı.

"Bunu imzalayamam," dedi kağıdı avukata geri vererek. "Gerçekten yapamam bunu."

"Anlıyorum," diye mırıldandı Mr. Franklin. "Yanlış anlamadıysam, kabul ettirebileceğiniz veraset haklarından vazgeçmek istemiyorsunuz."

"Bunu imzalayamam, o kadar," dedi Chance.

"Nasıl isterseniz," dedi Franklin kağıtlarını toplayarak. "Size haber vermek zorundayım Mr. Chance, bu ev yarın öğlende kapatılıyor. O andan sonra kapı ve bahçe kapısı kilitlenecek. Gerçekten burada oturuyorsanız, bütün kişisel eşyalarınızı alarak evden ayrılmanız gerekecek." Elini cebine attı ve küçük bir kartvizit çıkardı. "Adım ve firmamızın adresiyle telefon numarası burada yazılı."

Chance kartı aldı ve yeleğinin cebine koydu. Şimdi kütüphaneden çıkıp odasına dönmesi gerektiğini biliyordu. Her öğleden sonra seyrettiği televizyon programı başlayacaktı, bunu kaçırmak istemiyordu. Yerinden kalktı, veda etti ve çıktı. Merdivende kartı attı.

ÜÇ

Chance salı sabahı erkenden tavanarasından büyük ve ağır bir deri bavul indirdi, geçerken de duvarlar boyunca sıralanmış portrelere son bir kez göz attı. Eşyalarını bavula yerleştirdi, odadan çıktı, elini bahçe kapısının tokmağına koyduğunda, birden gidişini erteleyebileceğini ve bir süre kolayca saklanacağı bahçeye dönebileceğini düşündü. Bavulunu yere koydu ve geri döndü. Bahçede her şey sakindi. Çiçekler incecik ve dimdik yükseliyordu. Elektrikli döner sulayıcı yeşilliklerin üzerine, belli belirsiz bir bulut halinde incecik bir sis püskürtüyordu. Chance parmaklarını keskin çam pürçekleri üzerinde ve çitten taşan sürgünlerde gezdirdi. Bunlar kendisine doğru uzanır gibiydi.

Uzun bir süre, sabah güneşinin altında tembel tembel çevresine bakınarak ayakta durdu. Sonra sulayıcıyı kapadı ve odasına döndü. Televizyonu açtı, yatağın üzerine oturdu, istasyon değiştirmeyi sağlayan düğmeyi birkaç kere çevirdi. Kır evleri, gökdelenler, yeni yapılan kiralık apartman-

lar, kiliseler hızla ekrandan geçti. Televizyonu kapadı. Görüntü kayboldu; sadece küçük bir mavi nokta ekranın ortasında asılı kaldı, sanki bağlı olduğu yeryüzünün geri kalan bölümü tarafından unutulmuş gibi; sonra o da kayboldu. Ekran kül rengine büründü; bir parke taşıydı sanki.

Chance yerinden kalktı ve bu kez, kapıya doğru giderken, yıllardan beri odasının yanındaki koridorda bir tahtaya asılı duran ve kimsenin dokunmadığı eski anahtarı almayı düşündü. Bahçe kapısına doğru yürüdü ve anahtarı kilide soktu; sonra bir kanadını açtı, eşiği geçti ve anahtarı kilitte bırakarak kapıyı ardından kapadı. Artık, bir daha bahçeye dönemezdi.

Bahçe kapısının öbür yanındaydı. Güneş gözlerini kamaştırıyordu. Kaldırımlar yayaları alıp götürüyor, duran arabaların tepeleri sıcakta parıldıyordu.

Şaşırmıştı: Sokak, arabalar, binalar, insanlar, belirsiz gürültüler daha önceden belleğine kazınmış görüntülere karışıyordu. O ana kadar, bahçe kapısının öbür yanındaki her şey televizyonda gördüklerine benziyordu; belki eşyalar ve insanlar daha büyük, daha yavaş, daha basit, daha ağır gibiydi. Önceden bütün bunları gördüğü izlenimine kapıldı.

Yürümeye başladı. Bina blokunun yarısına geldiğinde, bavulunun ağırlığının ve sıcağın bilincine vardı: Güneşin altında yürümüştü. Hendek boyunca arka arkaya duran iki araba arasında daracık bir geçit keşfetmişti ve geçmeye hazırlandı, derken birden arabaların biri onun yönünde hızla geri geri geldi. Arka tampondan kurtulmak için sıçramaya çalıştı, ama ağır bavulu hızını kesti. Sıçradı, ama geç kalmıştı. Araba çarptı ve Chance, arkada duran arabanın far-

ları arasına sıkıştı. Güçlükle bir dizini kaldırabildi; ama öbür bacağını oynatamadı. Keskin bir acı duydu ve geri giden arabanın ön kapağını yumruklayarak bağırdı. Büyük araba birden durdu. Chance, sağ bacağı tamponun üzerine kalkmış, solu hâlâ sıkışık, olduğu yerde hareketsiz kaldı. Vücudu ter içindeydi.

Şoför arabadan fırladı. Üniformalı bir zenciydi bu, kasketini elinde tutuyordu. Bir şeyler mırıldanmaya başladı, sonra Chance' m bacağının sıkışmış olduğunu gördü. Ürküp gerisin geri arabaya daldı ve birkaç santim ilerledi. Chance'ın baldırı da kurtuldu. Yere basmaya çalıştı ama kaldırımın kıyısına yıkıldı. Aynı anda, arabanın arka kapısı açıldı ve ince yapılı bir kadın dışarı çıktı. Chance'ın üzerine eğildi.

"Ağır yaralanmamışsınızdır umarım?"

Chance bakışlarını kadına yöneltti. Televizyonda onun gibi pek çok kadın görmüştü.

"Sadece bacağım," dedi, ama sesi titriyordu, "Sanırım biraz ezildi."

"Ulu Tanrım!" dedi kadın boğuk bir sesle, "Bir bakabilmem, bir göz atabilmem için, pantolonunuzun paçasını kaldırmanızı rica edebilir miyim?"

Chance pantolonunun sol paçasını sıvadı. Şimdiden baldırın tombul yerini morumsu ve kırmızı bir şiş kaplıyordu.

"Umarım kırık yoktur," dedi kadın. "Ne kadar üzgün olduğumu bilemezsiniz. Şoförüm şimdiye kadar hiç kaza yapmadı."

"Bir şeyim yok," dedi Chance. "Şimdi kendimi biraz daha iyi hissediyorum."

"Kocam çok hastaydı. Bu nedenle doktoru ve bir sürü hemşire evimizde kalıyor. Sanırım en iyisi sizi doğrudan eve götürmem, tabii her zamanki doktorunuza görünmeyi yeğlemezseniz?.."

"Ne yapacağımı bilmiyorum," dedi Chance.

"Öyleyse, doktorumuzun görüşünü almakta bir sakınca bulur musunuz?"

"Hiçbir sakınca bulmam," dedi Chance.

"Gidelim," dedi kadın. "Doktor hastanede bakım görmenizi yeğ tutursa, sizi hemen oraya götürürüz."

Chance, kadının kendisine uzattığı koluna yaslandı. Büyük arabanın arkasına, kadının yanma oturdu. Şoför, Chance'ın bavulunu yerleştirdi ve araba yavaşça sabah trafiğine karıştı.

Kadın kendini tanıttı:

"Ben Mrs. Benjamin Rand'ım. Dostlarım bana E.E. derler, Elisabeth Eve olan adımın baş harfleridir bunlar."

"E.E." diye tekrarlardı Chance ciddi ciddi.

"E.E." dedi kadın eğlenmişçesine.

Chance benzer durumlarda, televizyondaki adamların da kendilerini tanıttıklarını hatırladı.

"Benim adım da Chance," diye kekeledi, sonra bunu yeterli görmeyip ekledi, "bahçıvan."

"Chauncey Gardiner(*)", diye tekrarladı kadın. Chance kadının adını değiştirdiğini farketti. Televizyondaki gibi, bundan böyle yeni adını kullanması gerektiğine karar verdi.

(*) Ses uyumu yönünden İngilizce "Chance, Gardener / şans, bahçıvan" sözleriyle Chauncey, Gardiner sözleri birbirine karıştığından, E.E. şans karşılığı kullanılan Chance'ı –Chauncey; Gardiner'ı– Gardiner anlayıp yanılgıya düşüyor.

"Kocam ve ben Basil ve Perdita Gardiner'in çok eski dostlarıyız," diye devam etti kadın. "Sakın onların bir yakını olmayasınız, Mr. Gardiner?"

"Hayır, değilim" cevabını verdi Chance.

"Biraz viski ya da ufak bir kadeh konyak içmek ister miydiniz?"

Chance ne yapacağını şaşırmıştı. İhtiyar Adam içki içmezdi, hizmetindekilere de alkolü yasak etmişti. Yine de, Kara Louise ara sıra mutfakta gizlice içerdi ve birkaç kere üstelediğinden, Chance de alkolün tadına bakmıştı.

"Teşekkür ederim. Belki biraz konyak," cevabını verdi birden bacağındaki ağrıyı hissederek.

"Acı çektiğinizi görüyorum," dedi kadın.

Hemen, önlerindeki bir girintiye yerleştirilmiş olan küçük barı açtı, gümüş bir içki şişesi alıp üzerinde adıyla soyadının baş harfleri bulunan bir bardağa koyu renk bir sıvı boşalttı.

"Lütfen, için şunu," dedi. "İyi gelecek."

Chance içkinin tadına baktı ve soluğu kesildi. Kadın gülümsedi.

"Şimdi daha iyi. Neredeyse eve varacağız, orada size özenle bakılacak. Biraz daha sabredin."

Chance küçük yudumlarla içkisini içti. Alkol sertti. Bakışı, barın üstüne ustaca yerleştirilmiş, küçük boy bir televizyon aygıtına takıldı. Bunu açma eğilimi duydu. Yeniden içki içti, araba yolların tıkanıklığında yavaş yavaş manevra yaparken:

"Televizyon çalışıyor mu?" diye sordu.

"Evet. Tabii çalışıyor."

"Açabilir miydiniz... açar mısınız lütfen?"

"Tabii. Size acınızı unutturur."

Kadın eğildi ve bir düğmeye bastı: Ekranı görüntüler kapladı.

"İzlemek istediğiniz bir istasyon, özel bir yayın var mı?"

"Hayır. Bu seyrettiğimiz iyi."

Küçük ekran ve televizyonun sesi onları yolun gürültüsünden uzaklaştırıyordu. Birden bir araba yollarını kesti, şoför hemen frene bastı. Ani sarsıntıda Chance kaskatı kesilirken bacağını bir acı kapladı. Çevresinde her şey döndü; birden söndürülüveren televizyon aygıtı gibi, kafası boşaldı.

Güneş ışığıyla kaplı bir oda ve kocaman bir yatakta gözlerini açtı. E.E. başındaydı.

"Mr. Gardiner," diyordu ağır ağır. "Bayıldınız. Bu arada da biz eve vardık."

Kapı vuruldu; açıldı ve geniş kara çerçeveli gözlüklü, beyaz gömlekli, elinde büyükçe bir deri çanta taşıyan bir adam göründü.

"Sizin doktorunuzum," dedi, "siz de sevimli ev sahibemiz tarafından ezilen ve sonra da kaçırılan Mr. Gardiner olmalısınız."

Chance başını salladı:

"Kurbanınız çok yakışıklı," diye şaka etti doktor. "Ama kendisini muayene etmemin zamanıdır ve bizi başbaşa bırakmayı yeğ tutacağınızdan eminim."

E.E. odadan çıkmadan, doktor Mr. Rand'ın uyuduğunu

ve akşamüstü olmadan rahatsız edilmemesi gerektiğini ona bildirdi.

Chance'ın bacağı acıyordu; aşağı yukarı bütün baldırı bir morluk kaplamıştı.

"Korkarım," dedi doktor, "size iğne yapmak zorundayım. Yoksa, ben yaranıza bakarken siz bayılabilirsiniz."

Çantasından bir enjektör çıkardı. Bunu doldururken, Chance da şimdiye kadar iğne yapıldığını izlediği bütün televizyon programlarını gözünün önüne getiriyordu. İğnenin acıtmasından korkuyordu, ama korktuğunu nasıl göstereceğini bilmiyordu.

Doktor onun kuşkusunu farketti:

"Hadi, hadi," dedi. Bütün derdiniz hafif bir ezilme, efendim. Yine de pek sanmıyorum ya, kemiğin hafifçe etkilenmiş olması mümkün."

İğnenin çabucak yapılması en ufak bir acı duymayan Chance'ı şaşırttı.

Birkaç dakika sonra da doktor kemiğe hiçbir şey olmadığını bildirdi.

"Bütün yapacağınız,"dedi, "bu akşama kadar dinlenmek. Kendinizi iyi hissederseniz, akşam yemeği için aşağı inebilirsiniz. Sadece yaralı bacağınıza ağırlık vermemeye çalışın. İğneleriniz konusunda hemşireye talimat vereceğim; üç saatte bir size iğne yapacak, her yemekte de bir hap alacaksınız. Gerekirse, yarın bacağın bir de filmini alırız. Şimdi rahat rahat dinlenin efendim."

Doktor odadan çıktı.

Chance kendini yorgun hissediyordu, uykusu vardı. Ama E.E. odaya girdiğinde gözlerini açtı.

Birileri kendisiyle konuştuğu ve kendisini gördüğü zaman, insan güvenlik içindedir. O zaman ne yapılırsa, kendi davranışlarının herhangi biri nasıl yorumlanıyorsa, ötekiler de bunu öyle yorumlarlar. Kendileri hakkında bilinenden fazlasını asla sizin hakkınızda da öğrenemezler.

"Mrs. Rand," diye mırıldandı Chance. "Neredeyse uyuyordum."

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedi kadın. "Şimdi doktorla konuştum, durumunuzun dinlenmekten başka bir şey gerektirmediğini söyledi bana. Şimdi, Mr. Gardiner." Yatağın yakınındaki bir iskemleye oturdu. Size karşı ne büyük bir suçluluk duygusu içinde olduğumu bilmenizi isterim, bu kazanın sorumlusu benim. Umarım başınıza fazla dert açmaz."

"Rica ederim üzülmeyin," dedi Chance. "Yardımlarınızdan ötürü size minnettarım. Ben... istemezdim..."

"Bu yaptıklarımız bizim için bir şey değil. Söyler misiniz bana, haber vermek istediğiniz biri var mı? Karınız? Aileniz?"

"Ne karım var, ne ailem."

"Belki iş ortaklarınız vardır? Rica ederim, telefonumuzu ya da teleksimizi kullanmaktan çekinmeyin, eğer telgraf çekmeyi yeğ tutmuyorsanız. Bir sekreter ister misiniz? Kocam o kadar uzun süreden beri hasta ki, yanında çalışanların işi pek az."

"Hayır, teşekkür ederim. Hiçbir şeye ihtiyacım yok."

"Bağlantı kurmak istediğiniz biri vardır, kuşkusuz... Umarım ki izleniminiz..."

"Hiç kimse yok."

"Öyleyse Mr. Gardiner -ve lütfen bunu adet yerini bulsun diye söylediğimi düşünmeyin- sizi bekleyen acele bir iş yoksa, yaranız iyileşene kadar burada kalmanızı istiyorum. Bu durumda, kendi kendinize bakmak zorunda kalınanız kadar korkunç şey olamaz. Burada ihtiyaç duyduğumuzdan çok daha fazla oda var, tıbbî yönden de en iyi bakım sağlanabilir. Umarım reddetmezsiniz."

Chance çağrıyı kabul etti. E.E. ona teşekkür etti, sonra da Chance bavulunu açmaları için hizmetçilere emir verdiğini işitti.

Ağır perdelerin arasından sızan bir güneş ışını yüzünü okşarken Chance uyandı. Neredeyse akşam oluyordu. Başı dönmekteydi; acıyan bacağının bilincindeydi, ama nerede olduğunu pek iyi bilmiyordu. Sonra kazayı, arabayı, kadını ve doktoru hatırladı. Yatağın yakınında, eliyle erişebileceği yerde bir televizyon duruyordu. Bunu açtı ve iç rahatlatıcı görüntüleri seyretti. Yataktan kalkıp perdeleri açmaya hazırlanırken, telefon çaldı. E.E. onu arıyordu. Bacağının durumunu sordu, odasına sandviçle çay getirilip getirilemeyeceğini, bir de ziyaret etmesinde bir sakınca bulunup bulunmadığını öğrenmek istedi... Chance evet dedi.

Bir oda hizmetçisi elinde tepsiyle içeri girdi, bunu yatağın üzerine koydu. Ağır ağır ve dikkatle, televizyonda gördüğü bu tür yiyecekleri hatırlayarak, Chance seçkin yemeğini yedi.

Sırtını yastıklara dayamış, gözleri televizyon ekranında, dinlenirken E.E. odasına girdi. Bir koltuğu yatağın iyice ya-

kınına getirdiğinden, Chance televizyonu kapamak zorunda kaldı. Kadın bacağının durumunu sordu. Chance biraz ağrıdığını itiraf etti. Kadın onun yanından doktora telefon etti, hastanın kendini daha iyi hisseder gibi olduğunu bildirdi.

Mr. Rand'ın kendisinden çok daha yaşlı olduğunu Chance'a anlattı; adam yetmişin üstündeydi. Son hastalığına kadar güçlü bir adamdı ve şimdi bile, yaşına ve acılarına rağmen, işleriyle yakından ilgilenmeye devam ediyordu. Özellikle Rand ilk karısı ve bu evliliğinden doğan yetişkin oğluyla ilişkilerini keseli beri, bir çocuk sahibi olmadığı için pişmanlık duyduğunu söylüyordu. E.E. babayla oğlu arasındaki ilişkinin kopmasından kendini sorumlu tuttuğunu da itiraf etti, çünkü Benjamin Rand onunla evlenebilmek için çocuğun annesinden boşanmıştı.

E.E.'nin sözlerine büyük bir ilgi göstermesi gerektiğini düşünen Chance, televizyonda farkettiği bir uygulamaya başvurdu ve söylediği cümlelerden bazılarını tekrarladı. Böylece, kadına devam etmesi ve ayrıntılara inmesi için cesaret vermiş oluyordu. Chance'ın sözlerini her tekrarlayışında, E.E. kendinden daha emin görünüyor ve yüzü aydınlanıyordu. Giderek, öyle rahatladı ki sözlerini ya Chance'ın omuzuna, ya da koluna dokunmakla noktalamaya başladı. Bu sözler, Chance'ın kafasında yüzüyordu sanki; kadını televizyonda görüyormuşcasına seyrediyordu. E.E. sırtını koltuğun arkalığına iyice yaslamıştı. Kapının vurulması cümlenin ortasında sözünü kesti.

İğne yapmak için gelen hemşireydi bu. E.E. dışarı çıkmadan Chance'ı, biraz daha düzelen Mr. Rand ve kendisiyle birlikte akşam yemeğine çağırdı.

Chance, Mr. Rand'm evden çıkmasını isteyip istemeyeceğini düşündü. Buradan ayrılmak zorunda kalacağı düşüncesi onu rahatsız etmiyordu; eninde sonunda gitmek zorunda kalacağının, ama tıpkı televizyondaki gibi, bundan sonrasının şimdilik gizli olduğunu biliyordu; yeni programın oyuncularının henüz anlaşılmadığını biliyordu. Korkacak bir yan yoktu, çünkü her şey zincirleme birbirini izleyecekti ve onun yapabileceğinin en iyisi sabırla, çok yakın olan oyuna giriş anını beklemekti.

Televizyonu açtığı sıra, bir uşak -bir zenci- temizlenip ütülenmiş olan giysileriyle odaya girdi. Adamın gülümsemesi, ihtiyar Louise'in kaygısız gülümsemesini hatırlatıyordu.

E.E. yeniden telefon edip, yemekten önce bir kadeh içmek için aşağı inip kendisiyle kocasına katılmasını istedi. Bir uşak Chance'ı merdivenin dibinde karşıladı ve E.E. ile yaşlı bir adamın beklediği salona kadar götürdü. E.E.'nin kocası yaşlıydı, neredeyse İhtiyar Adam kadar yaşlı. Chance, Mr. Rand'm kendisine uzattığı eli tuttu; bu el kuru ve sıcaktı, güçsüzdü. Adam Chance'ın bacağına bakıyordu.

"Bacağınıza fazla yüklenmeyin," dedi ölçülü ve rahat duyulur bir sesle. "Kendinizi nasıl hissediyorsunuz? E.E. kazadan bana söz etti. Büyük bir rezalet! Bağışlanacak yanı yok!"

Chance bir an duraladı. Önemli değil efendim, gerçekten. Artık kendimi çok iyi hissediyorum. Hayatımda ilk kez başıma bir kaza geldi."

Bir uşak şampanyaları doldurdu. Chance kadehine yeni dokunmuştu ki, yemeğin hazır olduğu bildirildi. Erkekler E.E.'nin ardından, üç kişilik bir sofranın kurulmuş olduğu yemek salonuna yürüdüler. Chance yemek salonunun köşelerindeki pırıl pırıl gümüşleri ve buz gibi heykelleri farketti.

Bir an ne yapacağına karar veremeyen Chance, genç işadamının sık sık patronu ve patronunun kızıyla yemek yediği televizyon programını seçti.

"Çok güçlü bir görünüşünüz var Mr. Gardiner," dedi Rand. "Sizin için büyük bir talih bu. Ama geçirdiğiniz kaza işlerinizle uğraşmanıza engel olmuyor mu?"

"Daha önce de Mrs. Rand'a söylediğim gibi," dedi Chance ağır ağır söze başlayarak, "evim kapandı ve acele yapmam gereken bir iş de yok."

Önündeki yiyeceği kesti ve özenle yedi. Ardından sözüne devam etti:

"Tam kazaya uğradığımda başıma bir şey gelmesini bekliyordum."

Mr. Rand gözlüğünü çıkardı, camları hohladıktan sonra mendiliyle sildi, sonra yeniden taktı ve bekliyormuş gibi Chance'ı süzdü. Chance cevabının tatmin edici olmadığını anladı. Başını kaldırdı ve E.E.'nin bakışlarıyla karşılaştı.

"Kolay değil efendim," dedi, "insanın kendine uygun düşen bir yer, içinde huzurla çalışabileceği ve mevsimlerle birlikte ilerleyebileceği bir bahçe bulması. Artık pek fazla fırsat çıkmıyor. Televizyonda..." Duraladı ve birden, bütün açıklığıyla durumu gördü. "Hiç bahçe görmedim. Ormanlar ve cangıllar gördüm, ara sıra da bir iki ağaç. Ama içinde ça-

lışabileceğim şeylerin gelişmesini görebileceğim bir bahçe..."

Üzüntü duyuyordu.

Mr. Rand masanın üzerinden ona doğru eğildi.

"Çok iyi anlattınız, Mr. Gardiner. Umarım, size Chauncey dememde bir sakınca görmezsiniz? Bir bahçıvan! Gerçek bir işadamının ne olduğunun mükemmel anlatışı değil mi bu? Kayalık bir toprağı alan ve bunu elleriyle verimli kılan, alın teriyle sulayan, böylece gerek ailesi, gerekse toplum için değerli bir yer yaratan adam. Evet Chauncey, ne eşsiz bir benzetme! Gerçekten, verimli bir işadamı kendi topraklarını işleyen bir emekçidir!"

Mr. Rand'm cevap vermekte gösterdiği çabukluk Chance'ı rahatlattı; işler yolundaydı. "Teşekkür ederim efendim," diye mırıldandı.

"Rica ederim, bana Ben deyin."

"Ben," diye tekrarladı Chance başını sallayarak. "Ayrıldığım bahçe böyle bir yerdi, bunun kadar eşsizini bir daha bulabileceğimi sanmıyorum. Orada biten her şey benim eserimdi: Tohumları ekiyordum, suluyordum, gelişmelerini izliyordum. Ama şimdi hepsi bitti, geriye kalan yukardaki oda."

Parmağıyla tavanı işaret etti.

Rand ona dostlukla baktı.

"Gençsiniz Chauncey, yukardaki odadan söz etmek için fazla gençsiniz. Yakında ben oraya gideceğim, siz değil. Neredeyse benim oğlum olabilirsiniz, o kadar gençsiniz. Siz ve E.E.: İkiniz de o kadar gençsiniz ki!."

"Ben, sevgilim..." diye söze başladı E.E.

"Biliyorum, biliyorum," diyerek onun sözünü kesti yaşlı adam, "yaşlarımıza değinmemden hoşlanmazsın, ama benim için tek kalan şey, gerçekten yukardaki oda."

Chance, Rand'ın yakında yukardaki odada olacağını söylerken ne demek istediğini düşünüyordu. Kendisi henüz evdeyken nasıl olur da oraya yerleşirdi?

Sessizce yemeklerini yediler. Chance yavaş yavaş çiğniyor ve şaraba el sürmüyordu. Televizyonda, şarap içenler öyle durumlara düşüyorlardı ki, kendi kendilerini denetleyemez hale geliyorlardı.

"Peki,"dedi Rand, "yakın gelecekte uygun bir fırsat çıkmazsa, ailenize nasıl bakacaksınız?"

"Ailem yok."

Rand'ın yüzü asıldı.

"Anlamıyorum. Sizin gibi yakışıklı bir genç adamın nasıl ailesi olmaz? Mümkün mü bu?"

"Vaktim olmadı," dedi Chance.

Etkilenen Rand başını salladı:

"İşiniz bu kadar zaman mı alıyordu?"

"Ben, rica ederim..." diye araya girdi E.E.

"Eminim ki Chauncey sorularıma cevap vermekte bir sakınca görmüyor. Değil mi, Chauncey?"

Chance başını salladı:

"Peki... hiç aile kurmayı dilemediniz mi?"

"Aile kurmanın ne demek olduğunu bilmiyorum."

Rand mırıldandı:

"Öyleyse, gerçekten yalnızsınız, değil mi?"

Ortalığa bir sessizlik çöktü, uşaklar başka bir yemek getirdiler. Rand, Chance'a döndü:

"Biliyor musunuz?" dedi, "Sizde hoşuma giden bir yan var. Yaşlı bir adamım ve sizinle açık yüreklilikle konuşabilirim. Gizliniz saklınız yok: Her şeyi çok çabuk anlıyor ve yalın olarak açıklıyorsunuz. Belki de biliyorsunuz," diye devam etti Rand, "First American Financial Corporation'ın genel müdürüyüm. Enflasyonun, aşırı vergilemenin, karışıklıkların, dertlerin zor durumda bıraktığı Amerikan iş yerlerinin yardımına koşmak için harekete geçmek üzereyiz. Başka bir deyişle, iş dünyasının namuslu 'bahçıvanlarına' kurtarıcı bir el uzatmak istiyoruz. Her şey bir yana, temel özgürlüklerimizi ve orta sınıfın rahatını tehdit eden ayaktakımına ve serserilere karşı onlar bizim en sağlam savunmamızı meydana getiriyorlar. Bunu daha uzun tartışmamız gerekecek; belki, iyice düzeldiğinizde sizi tasarılarımız ve hedeflerimiz konusunda aydınlatacak olan yönetim kurulu üyelerimizden bazılarıyla burada karşılaşabilirsiniz."

Chance, Rand'm hemen ardından söylediklerini duyunca sevindi:

"Biliyorum, biliyorum, bir anlık etkiyle hareket edecek adam değilsiniz. Ama size söylediklerim üzerinde düşünün ve çok hasta olduğumu, daha ne kadar yaşayacağımı bilmediğimi unutmayın..."

E.E. itiraz etmek istedi, ama Rand devam etti:

"Hastayım ve yılların ağırlığını hissediyorum. Kökleri topraktan dışarı çıkan bir ağaç gibiyim..."

Chance dinlemekten vazgeçti. Bahçesinin özlemini çekiyordu; İhtiyar Adam'ın bahçesinde hiçbir kök asla topraktan dışarı çıkmaz ve kurumazdı. Orada bütün ağaçlar genç-

ti ve bakımlıydı. Çevresinde genişlediğini hissettiği sessizlikte çabucak konuştu:

"Bana söylediklerinizi düşüneceğim. Bacağım hâlâ ağrıyor ve bir karar vermek güç."

"Güzel. Acele etmeyin Chauncey.

Rand eğildi ve Chance'ın omuzunu okşadı. Kalktılar ve kütüphaneye geçtiler.

DÖRT

Çarşamba günü, Chance giyinirken telefon çaldı. Rand'ın sesini tanıdı.

"Günaydın Chauncey. Mrs. Rand bugün evde olmayacak, kendi adına da size iyi günler dilemekle görevlendirdi beni. Uçakla Denver'e gitmesi gerekti. Ama sizi aramamın başka bir nedeni daha var. Başkan bugün, Maliye Enstitüsü'nün yıllık toplantısında bir söylev verecek; New York'a doğru uçarken bana uçağından telefon etti. Hasta olduğumu ve önceden kararlaştırıldığı gibi toplantıya başkanlık edemeyeceğimi biliyor. Ama bu sabah kendimi biraz iyi hissettiğimden, Başkan öğle yemeğinden önce beni görmek için evimizi şereflendirecek. Onun yönünden çok kibar bir davranış, değil mi? Kennedy Havaalanı'na inecek ve Manhattan'dan helikopterle gelecek. Kendisini aşağı yukarı bir saat sonra burada bekleyebiliriz."

Sustu; Chance soluğunu duyabiliyordu.

"Sizi Başkan'a tanıtmak istiyorum, Chauncey. Çok hoşla-

nacaksınız. Başkan büyük bir adam, büyük bir adam, sizden hoşlanacağını ve değerinizi kabul edeceğini biliyorum. Şimdi, dinleyin: Gizli Servis'te görevli ajanlar evi gözden geçirmek için az sonra burada olacaklar. Her koşulda ve her yerde başvurmak zorunda kaldıkları bir iş ziyareti bu sadece. İzin verirseniz, sekreterim onlar gelir gelmez size haber verecek."

"Peki Benjamin, teşekkür ederim."

"Ha, bir şey daha var Chauncey. Alınmayacağınızı umarım... ama sizin de üstünüzü aramak zorunda kalacaklar. Şu sıra, Başkan'ın yakın çevresinden hiç kimseye üzerinde kesici bir araç bulundurma izni verilmiyor... dolayısıyla onlara zekânızın keskinliğini gösterıneyin Chauncey, yoksa bunu elinizden almaya kalkabilirler! Az sonra görüşmek üzere, dostum!"

Telefonu kapadı.

Kesici bir araç bulundurma izni verilmiyor. Chance hemen kravat iğnesini çıkardı ve tarağını masanın üzerine koydu. Ama Rand "zekânızın keskinliği" sözleriyle ne demek istiyordu? Chance aynada kendine baktı. Gördüğü hoşuna gitti: Parlak saçlar, taze bir ağaç kabuğu gibi vücudunu saran yeni ütülenmiş koyu renk giysisi. Hoşnutlukla televizyonu açtı.

Bir süre sonra, Rand'ın sekreteri Başkan'ın adamlarının yukarı çıkmaya hazırlandıklarını bildirmek üzere onu aradı. Rahat konuşan, tatlı tatlı gülümseyen dört ajan odaya girdiler, bir sürü karışık aracın yardımıyla içeriyi aramaya koyuldular.

Çalışma masasının ardında oturan Chance televizyon

seyrediyordu. İstasyon değiştirdi ve birden, Central Park'taki çimenlerin üzerine konan koca bir helikopter gördü. Konuşmacı, tam o sıra Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın New York kentinin göbeğine indiğini bildirdi.

Gizli Servis ajanları küçük ekrana göz atmak için işlerini yarıda kestiler.

"Eh, patron geldi," dedi içlerinden biri. "Elimizi çabuk tutalım ve diğer odaları da arayalım."

Rand'ın sekreteri Başkan'ın neredeyse geleceğini bildirmek üzere kendisini aradığında Chance yalnızdı.

"Teşekkür ederim," dedi. "Hemen aşağı inersem daha iyi olacak herhalde, değil mi?"

Biraz kekeliyordu.

"Sanırım tam zamanıdır, efendim."

Chance aşağı indi. Gizli Servis ajanları sessizce koridorlarda, girişte ve asansör boşluğunun yakınında dolaşıyorlardı. Bazıları kütüphane pencerelerinde duruyordu; geri kalanlar da yemek salonunda, salonda ve kütüphanenin girişindeydiler. Chance'ın üzeri, mırıldanarak özür dileyen ve kendisine kütüphanenin kapısını açan bir ajan tarafından arandı.

Rand yanına geldi ve omuzunu okşadı.

"Yürütme Organı'nın Şefini görme fırsatını bulduğunuz için gerçekten mutluyum. Adalet duygusunu yasalara eksiksiz bağlı kalmasıyla kendini gösteren, eşsiz yargıları bulunan ve hem borsanın, hem de seçmen yığınının nabzını hesaba katmayı bilen çok iyi bir adam. Beni ziyarete gelmesi onun yönünden gerçekten çok sevimli bir davranış. Sizce de öyle değil mi?"

Chance onayladı.

"E.E.'nin burada bulunmayışı çok yazık," dedi Rand. "Kendisi, çok çekici bulduğu Başkan'ın büyük bir hayranıdır. Denver'den telefon ettiğini biliyor muydunuz?"

Chance, E.E.'nin telefon ettiğinden haberi olduğunu söyledi.

"Biliyordunuz ve kendisiyle konuşmadınız, öyle mi? Neyse, tekrar arayacak. Başkan hakkındaki izlenimlerinizi ve görüşmenin nasıl geçtiğini öğrenmek isteyecektir... Eğer uyuyacak olursam Chauncey, telefonda kendisiyle konuşmak ve görüşmemizle ilgili ayrıntıları vermek konusunda size güveniyorum."

"Çok sevinirim. Kendinizi daha iyi hissetiğinizi umarım, efendim. Yüzünüz daha düzgün."

Rand koltuğunda rahatsızca kıvrandı.

"Hepsi yaldız Chauncey, sadece yaldız. Hemşire geceyi ve bütün sabahı yanımda geçirdi, Başkan'ın görüşme sırasında öleceğim izlenimine kapılmaması için bana iyi bir görünüş vermesini istedim kendisinden. Kimse ölmekte olan bir adamı sevmez Chauncey, çünkü pek az kişi ölümün ne olduğunu bilir. Ölüm hakkında bütün bildiğim bizde uyandırdığı dehşettir. Siz bir istisnasınız, Chauncey. Bunu anlıyorum. Korkmadığınızı biliyorum. E.E.'nin ve benim hayranlık duyduğumuz yanınız bu: Eşsiz dengeniz. Ürküntü ve umut arasında gidip gelmiyorsunuz; gerçekten sakin bir adamsınız! Bana itiraz etmeyin; babanız olacak kadar yaşlıyım, çok yaşadım, çok titredim, dünyaya çıplak geldiğimizi ve buradan çıplak gittiğimizi, hiçbir muhasebecinin hayat terazisini bizden yana eğecek yetenekte olmadığını unutan küçük adamlarla çevriliydim."

Rand sapsarıydı. Bir hap aldı, yuttu ve birkaç yudum su içti. Bir telefon çaldı. Telefonu açtı ve canlı bir sesle konuştu:

"Mr. Gardiner ve ben hazırız. Başkanı kütüphaneye alın."

Telefonu kapadı, sonra su dolu bardağı çalışma masasının üzerinden kaldırıp arkasındaki raflardan birine koydu.

"Başkan burada, Chauncey. Geliyor."

Chance kısa süre önce izlediği bir televizyon yayınında Başkan'ı gördüğünü hatırlıyordu. Bulutsuz bir günün güneşinde geçit töreni yapılıyordu. Başkan, pırıl pırıl madalyalarla süslü ve üniformalı subaylarla, kara gözlüklü sivillerle çevrili, yüksekçe bir yerde duruyordu. Aşağıda, törenin yapıldığı alanda başları elini sallayan şeflerine çevrili sonu gelmez asker dizileri ilerliyordu. Uzak düşüncelerle buğulanmıştı Başkan'ın gözleri. Televizyon ekranının uçuşan ve rüzgârın savurmasıyla ilerleyen kuru yapraklara indirgediği, sıraya dizilmiş binlerce insanı seyrediyordu. Birden, gökyüzünden fırlayıveren jet uçakları, yaklaşık düzende mükemmel bir inişe geçtiler. Şeref tribünündeki askerî ve sivil gözlemciler başlarını kaldıracak zamanı ancak bulabildiler; uçaklar gök gürültüsünü andıran bir gümbürtü ve şimşek hızıyla geçiyordu. Bir kere daha, Başkan'ın yüzü ekranı kapladı. Şimdi kaybolan uçakların gittiği yöne dikiliydi gözleri; hafif bir gülümseme yüz çizgilerini yumuşatıyordu.

"Sizi görmek ne mutluluk, Başkanım," dedi Rand gülümseyerek odaya giren orta boylu bir adamı selâmlamak için yerinden kalkıp. "Ölmek üzere olan bir adamı ziyaret et-

mek için rahatsız olmanız sizin yönünüzden ne kadar cömertçe bir davranış."

Başkan onu kucakladı ve bir koltuğa doğru götürdü.

"Saçmalamayın Benjamin. Rica ederim, oturun ve bırakın size bir bakayım."

Başkan bir kanepeye yerleşti, sonra Chance'a doğru döndü.

"Başkanım," dedi Rand, "izin verirseniz size çok sevgili dostum Chauncey Gardiner'i tanıtayım. Mr. Gardiner; Amerika Birleşik Devletleri Başkanı."

Başkan ağzını kulaklarına yayan bir gülümsemeyle elini uzatırken Rand koltuğuna gömüldü. Basın toplantıları sırasında Başkan'ın hep doğrudan seyircilere baktığını hatırlayan Chance, Başkan'ın gözlerinin içine baktı.

"Sizinle tanıştığıma çok sevindim, Mr. Gardiner," dedi Başkan kanepede arkasına yaslanarak. "Sizden pek çok söz edildiğini duydum."

Chance Başkan'ın kendisinden söz edildiğini nasıl duyduğunu merak etti.

"Rica ederim, oturun Mr. Gardiner," dedi Başkan. "Birlikte, evine kapanmasından ötürü dostumuz Benjamin'i paylayacağız. Ben..." diye devam etti ihtiyar adama doğru eğilerek, "bu ülkenin size ihtiyacı var ve ben, Yürütme Organı'nın başı olarak emekliye ayrılmanıza izin vermedim."

"Unutulmaya hazırım, sayın Başkan," dedi Rand hafif bir sesle, "üstelik yakınımıyorum da. Dünya Rand'dan ayrılıyor, Rand dünyadan ayrılıyor: Hakçasına bir değiş tokuş, değil mi? Güvenlik, rahatlık hak edilmiş bir dinlenme: Bütün yöneldiğim hedeflere yakında ulaşılacak."

"Hadi, hadi, ciddi olalım Ben!"

Başkan elini salladı.

"Hep biliyordum filozof olduğunuzu ama, her şeyden önce sağlam, çalışkan bir işadamısınız! Hayattan söz edelim!"

Sigarasını yakmak için bir an sustu.

"Maliye Enstitüsü'nün bugün yapılacak yıllık toplantısında söz alamayacağınızı duyduk, doğru mu?"

"Konuşacak halim yok, Sayın Başkan," cevabını verdi Rand. "Doktorların emri böyle. Bundan da öte," diye devam etti, "acıya boyun eğmek zorundayım."

"Tabii... Anlıyorum... Hem, diğerlerinden farksız bir toplantı bu. Orada bizzat bulunmasanız bile, düşünceniz hazır olacak. Enstitü sizin eseriniz; bütün yaptıkları sizin kişiliğinizle damgalı."

İki adam uzun bir konuşmaya girdiler. Birkaç kere, tartışmaya katılması için kendisine doğru döndükleri halde, Chance söylenenlerden aşağı yukarı hiçbir şey anlamıyordu. Konuyu gizli tutmak için, isteyerek başka bir dille konuştuklarını düşünüyordu ki, birden Başkan ona döndü.

"Ya siz Mr. Gardiner? Borsada havaların kötü gitmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Chance büzüldü. Sanki düşüncelerinin kökleri aniden nemli toprağından sökülmüş ve karmakarışık, dostça olmayan bir havaya atılıvermiş gibi geldi. Gözlerini halıdan ayırmıyordu. Sonunda konuştu:

"Bir bahçede," dedi, "bitkilerin filizlendiği bir mevsim vardır. İlkbahar ve yaz vardır, ama sonbaharla kış da vardır. Ardından ilkbaharla yaz geri gelir. Kökler koparılmadığı sürece, her şey yolundadır, iyi olacak demektir."

Başını kaldırdı. Rand onaylarcasına kendisine bakıyordu. Başkan da çok hoşnut kalmış gibiydi.

"İtiraf etmeliyim ki Mr. Gardiner," dedi Başkan, "bu söylediklerinizi, uzun, çok uzun zamandan beri işittiğim en iç rahatlatıcı ve iyimser açıklamalardan biri."

Yerinden kalktı ve sırtını şömineye vererek, dimdik durdu.

"Pek çoğumuz, doğayla toplumun bir bütün olduğunu unutuyoruz! Evet, kendimizi doğadan koparmaya çalıştığımız halde, hâlâ onun tamamlayıcı bir parçasıyız. Doğa gibi ekonomik sistemimiz de uzun vadede dengeli ve mantıklıdır, bu nedenle de onun kölesi olmaktan korkmamamız gerekir."

Bir an duraladı, sonra Rand'a döndü.

"Doğanın emrettiği mevsimlerin kaçınılmaz geçişini isteyerek kabul ediyoruz ama ekonomimizdeki mevsimler düzenimizi bozuyor! Bizim yönümüzden ne büyük çılgınlık!"

Chance'a gülümsedi.

"Sağlam sağduyusundan ötürü Mr. Gardiner'e gıpta ediyorum. Capitol tepesinde yoksun olduğumuz şey tam bu işte."

Saatine baktı, sonra bir el hareketiyle Rand'ın yerinden kalkmasına engel oldu.

"Hayır, hayır Ben... dinlenin. Yakında sizi yeniden göreceğimi umuyorum. Daha da düzeldiğinizde E.E. ile birlikte Washington'a bizi ziyarete gelmelisiniz. Siz de, Mr. Gardiner... Ziyaretinizle beni ve ailemi şereflendireceksiniz değil mi? Hepimiz sizi ağırlamaktan büyük mutluluk duyacağız."

Rand'ı kucakladı, telaşla Chance'ın elini sıktı ve sağlam adımlarla kapıdan çıktı.

Rand hemen bardağına yapıştı, başka bir hap yutttu ve koltuğuna gömüldü.

"İyi bir adam, Başkan, değil mi?" diye sordu Chance'a.

"Evet," dedi Chance, "yalnız televizyonda daha uzun boylu görünüyor."

"Oooo, tabii!" diye bağırdı Rand. "Ama dirayetle ve diplomatlıkla, gerçekte ne düşünürse düşünsün, yolunun üstünde bulduğu bütün bitkileri iyi niyetle sulayan bir siyaset adamı olduğunu unutmamak gerekir. Onu gerçekten çok seviyorum! Bu arada, Chauncey, Başkan'a açıkladığım şekliyle krediler ve para kısıtlamaları konusundaki görüşlerimi benimsiyor musunuz?"

"Anladığımdan emin değilim. Bunun için bir şey söylemedim."

"Çok şey söylediniz sevgili Chauncey, çok: Özellikle de söylediklerinız ve bunları söyleyiş şekliniz Başkan'ın çok hoşuna gitti. Benimki gibi kendisine açıklanan çözümlemeleri herkesten işitmiştir, ama sizinki gibi bir görüşü hiç değilse bile pek ender olarak işitme fırsatını bulmuştur."

Telefon çaldı. Rand açtı. Sonra Chance'a Başkanın ve Gizli Servis ajanlarının gittiklerini, hemşirenin de iğne yapmak için kendini beklediğini bildirdi. Chance'ı kucakladı ve çıktı. Chance tekrar odasına döndü. Televizyonu açtığında, Beşinci Cadde'de ilerleyen Başkanın motosikletli kafilesini gördü. Kaldırımlarda gruplar toplanıyordu; Başkan arabanın penceresinden elini sallayarak selâm veriyordu. Chance bir süre önce bu eli gerçekten sıkıp sıkmadığını düşünüyordu.

Maliye Enstitüsü'nün yıllık toplantısı, görülmemiş bir düzeye varan işsizliğin gelişimiyle ilgili o sabahki açıklamalardan ötürü bir sabırsızlık ve gerilim havası içinde açıldı. Yetkili çevrelerden, iktisadi durgunlukla mücadele etmek için Başkan'ın öngördüğü çözüm yollarıyla ilgili hiçbir haber sızmamıştı. Bütün haber alma olanakları harekete geçirilmişti.

Başkan söylevinde üretimdeki yeni ve büyük düşüşe rağmen hükümetin sert tedbirler almayı düşünmediğini açıklayarak kamuoyunu rahatlattı. "İlkbaharın bir zamanı vardı," dedi, "yazın da, ama ne yazık ki yeryüzünün herhangi bir bahçesi için olduğu gibi, kaçınılmaz kırağı, sonbahar ve kış fırtınaları çağı gelir."

Başkan, sanayi tohumları ülke hayatının derinliklerine gömülü kaldığı sürece, iktisadi durumun nasılsa yeniden yeşereceği üzerinde durdu.

Kısa süren soru-cevap döneminde, Başkan 'kendi kabinesinin üyeleri, Senato temsilcileri ve de iş dünyasının önde gelenleri arasından seçtiği çeşitli katlardan kişilere başvurduğunu' açıkladı. Bununla ilgili olarak da, sağlık nedeniyle toplantıda bulunamayan Enstitü Başkanı Benjamin Turnbull Rand'ı saygıyla andı; Mr. Rand'm evinde, kendisi ve Mr. Chauncey Gardiner'le enflasyonun faydalı etkileri konusunda özellikle verimli bir görüşme yaptığını da ekledi. "Enflasyon ekonominin kuru dallarını budayacak, böylece sanayinin güçlü gövdesini canlandıracaktır." Böylece Başkan'ın söylevi aracılığıyla Chance'ın adı ilk kez, çeşitli yayın organlarının dikkatini çekti.

Öğleden sonra Rand'm sekreteri Chance'ı aradı.

"Telefonda NEW YORK TIMES gazetesinden Mr. Tom Courtney var efendim. Birkaç dakika da olsa, kendisiyle görüşebilir miydiniz? Sanırım sizinle ilgili birtakım bilgiler edinmek istiyor."

"Kendisiyle konuşacağım," dedi Chance.

Sekreter Courtney'i ona bağladı.

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, Mr. Gardiner; önce Mr. Rand'la konuşmamış olsaydım buna kalkışmazdım."

Sözlerine ağırlık vermek için bir an sustu.

"Mr. Rand çok hasta," dedi Chance.

"Tamam, evet... Bu arada bana kişiliğinizden, ileri görüşlülüğünüzden söz etti, First American Financial Corporation yönetim kuruluna girmeyi düşündüğünüzü bildirdi. Bu konuda bir açıklama yapmak istiyor musunuz?"

"Hayır," dedi Chance. "Şimdilik istemiyorum."

Bir sessizlik daha oldu, sonra Courtney devam etti:

"NEW YORK TIMES Başkanın söylevini verdiği ve New York gezisinden söze ettiğine göre, haberimizin elden geldiğince doğru olmasına çalışıyoruz. Sizinle Mr. Rand ve Başkan arasında geçen görüşmeyle ilgili birkaç yorumda bulunur musunuz lütfen bize?"

"Bu görüşmeden büyük kıvanç duydum."

"Güzel, efendim. Başkan için de öyle olduğu anlaşılıyor. Ama Mr. Gardiner," diye devam etti Courtney sahte bir kayıtsızlıkla, "sizinle ilgili bilgilerimizi tamamlamak için büyük bir istek duyuyoruz. Ne demek istediğimi anlıyorsanız..."

Sinirli sinirli güldü.

"Başlangıç olarak, örneğin kendi işlerinizle First American Financial Corporation arasındaki ilişkiler konusunda beni aydınlatabilir misiniz?"

"Sanırım, bu soruyu Mr. Rand'a sormanız gerekir," diye cevap verdi Chance.

"Evet, tabii. Ama kendisi hasta, ben de size başvurma gözüpekliğini gösteriyorum."

Chance susuyordu. Courtney bir cevap bekliyordu.

"Ekleyecek bir şeyim yok," dedi Chance.

Ve telefonu kapadı.

Courtney, kaşları çatık, koltuğunda arkaya yaslandı. Zaman geçiyordu. Yardımcılarını çağırttı. İçeri girdiklerinde de her zamanki kayıtsızlığına büründü.

"Evet, baylar, Başkan'ın ziyareti ve söyleviyle toplantıya başlayacağız. Rand'la konuştum. Başkanın adından söz ettiği Chauncey Gardiner, görünürde bir işadamı, bir bankacı ve Rand'a bakılırsa First American Financial Corporation'ın yönetim kurulundaki boş koltuklardan birinin en yakın adayı."

Daha fazla ayrıntı bekleyen yardımcıları baktı.

"Gardiner'le de görüştüm. Eh..."

Courtney durdu.

"Pek az konuşuyor ve konu dışına çıkmıyor. Gardiner'le ilgili bütün bilgileri toplayacak kadar zamanımız yok. Biz de ağırlığı yakın gelecekte Rand'la gerçekleşecek ortaklığına, First American Financial Corporation yönetim kuruluna girişine, Başkan'ın kendisinden alacağı öğütlere, v.b. vereceğiz."

Chance odasında televizyon seyrediyordu. Maliye Enstitüsü'nün yemeğinde Başkan'ın yaptığı konuşma çeşitli istasyonlar tarafından aynı zamanda yayınlanmaktaydı; geri kalan tek tük programlarda da sadece aile oyunları ve çocukları eğlendirecek serüvenler veriliyordu. Chance televizyon seyretmeye devam ederek yemeğini odasında yedi, uyumak üzereyken Rand'm sekreteri kendisini aradı.

"BU GECE adlı programın düzenleyicileri az önce telefon ettiler," dedi heyecanla, "bu akşam programlarına katılmanızı istiyorlar. Size bu kadar geç başvurdukları için özür diliyorlar, ama Başkan Yardımcısı'nın gelip Başkan'ın konuşmasını yorumlayacak durumda olmadığını yeni öğrenmişler. Tabii, sağlık durumu nedeniyle Mr. Rand da onun yerini alamaz, ama Başkan üzerinde olumlu etki yapmış bir işadamı olarak kendi yerine sizin bulunmanızı teklif etti."

Chance televizyon programına katılmanın neleri içerdiğini bilemezdi. Kendini ekran büyüklüğüne indirgenmiş görmeyi diliyordu; görüntü olmak, televizyon aygıtının içine yerleşmekti dileği.

Sekreter telefonun öbür ucunda bekliyordu.

"Kabul," dedi Chance. "Ne yapmam gerekiyor?"

"Hiçbir şey yapmanız gerekmiyor," dedi sekreter rahatlatıcı bir sesle. "Program saatine yakın, düzenleyici gelip sizi buradan alacak. Doğrudan bir program bu. Başlamadan yarım saat önce orada bulunmanız yeterli. BU GECE'nin yıldızı sizsiniz. Program düzenleyicilerini hemen arayacağım; kabul ettiğinize sevinecekler."

Chance yine televizyon başına döndü. Bir insanın ekran-

da görünmesinden önce mi yoksa sonra mı değiştiğini düşünüyordu. Hepten mi değişecekti, yoksa görüntü ekrana yansıdığı sürece mi? Program sona erdiğinde varlığının hangi bölümünü terkedecekti? Program sonrasındaki iki Chance mı olacaktı: Biri televizyon seyreden ve diğeri televizyonda görünen.

Akşama doğru Chance, BU GECE adlı programın düzenleyicisi tarafından ziyaret edildi; ufak tefek ve koyu giysili bir adamdı bu. Program düzenleyici Başkan'ın konuşmasının ülkede ekonomik duruma gösterilen ilgiyi arttırdığını anlattı.

"...Başkan Yardımcısı da bu gecedeki programa katılmadığına göre," diye devam etti, "seyircilerimize ülkenin ekonomik durumunu bütün açıklığıyla anlatmak zahmetine katlanırsanız size minnettar kalırız. Başkan'a olan yakınlığınız sizi ulusa açıklamalarda bulunabilecek ideal kişi haline getiriyor. Program süresince, dilediğiniz kadar açık konuşabilirsiniz. Takdimci konuştuğunuz sürece sözünüzü kesmeyecek, ama araya girmek isterse sol elinin işaret parmağını sol kaşına götürerek bunu size bildirecek. Bu hareket size yeni bir soru sormak ya da söylediklerinizin altını çizmek istediği anlamına gelecek."

"Anlıyorum," dedi Chance.

"Peki, hazırsanız gidebiliriz, efendim; sadece makyajcımızın yüzünüzü hafifçe boyaması gerekiyor."

Gülümsedi.

"Bu arada, takdimcimiz program başlamadan sizinle tanışmaktan kıvanç duyacak.

Programın hazırlanmasını sağlayan şirketin gönderdiği

arabada iki küçük televizyon vardı. Araba Park Avenue'de ilerlerken, Chance bunlardan birinin açılıp açılmayacağını sordu. Program düzenleyicisiyle birlikte sessizce televizyon seyrettiler.

Stüdyonunun içi Chance'ın televizyonda gördüğü benzerlerini andırıyordu. Hemen stüdyonun yanındaki geniş bir çalışma odasına götürüldü ve orada kendisine sunulan bir kadeh içkiyi geri çevirdi; buna karşılık, bir fincan kahve içti. Program takdimcisi içeri girdi. Chance onu hemen tanıdı; çok konuşulan programları pek sevmediği halde, BU GECE'yi seyrettiği sıralar adamı sık sık görmüştü.

Takdimci durmadan kendisiyle konuşurken, Chance olayların devamının nasıl geleceğinin ve ne zaman gerçekten televizyonda görüneceğini düşünüyordu. Adam sonunda sustu, program düzenleyicisi de bir makyajcıyla birlikte dönmekte gecikmedi. Chance bir aynanın önüne oturdu ve adam yüzünü kahverengimsi ince bir pudra tabakasıyla kapladı.

"Sık sık televizyona çıktınız mı?" diye sordu makyajcı.

"Hayır," dedi Chance, "ama devamlı seyrederim."

Makyajcı ve program düzenleyicisi kibarca kıkırdadılar.

"Hazır," dedi makyajcı başını sallayıp çantasını kaparken. "Başarılar dilerim efendim."

Döndü ve çıktı.

Chance yandaki odada bekledi. Bir köşede geniş ve büyük bir televizyon duruyordu. Ekranda, programı haber veren takdimci göründü. Seyircilerin alkışlarına karşılık gül-

dü. Sivri suratlı koca koca alıcılar sahnenin çevresinde yavaşça dönüyordu. Müzik de vardı, orkestra şefi ağzı kulaklarına yayılarak birden ekranda belirdi.

Chance televizyonun kendi kendini çekebilmesine şaşırmıştı; alıcılar karşılıklı birbirlerini kolluyor, birbirlerini gözlerken de programı yayınlıyorlardı. Bu 'otoportre' sahnenin tam karşısına gelen ve seyircilerin rahatça seçebileceği ekranlarda görünüyordu. Yeryüzünde varolan sayısız şeyler –ağaçlar, otlar, çiçekler, tufanlar, radyolar, asansörler– içinde yalnız televizyon, ne kalıcı ne de değişken olan kendi yüzüne devamlı bir ayna tutuyordu.

Birden program düzenleyicisi göründü ve bir işaretle, Chance'ı kendisini izlemeye çağırdı. Eşiği geçtiler ve ağır bir perdeyi kaldırdılar. Chance takdimcinin kendi adını söylediğini işittti. Sonra program düzenleyicisi çekildi ve Chance kendini ışıkların altında buldu. Tam karşısında seyircileri gördü; kendi televizyonundan gördüğünün tersine, kalabalığı meydana getiren yüzleri teker teker seçemiyordu. Üç büyük alıcı dört köşe küçük sahnede duruyordu; sağda, takdimci deri kaplı bir masanın ardına oturmuştu. Chance'a pırıl pırıl bir gülümseme yöneltti ve kibarca yerinden kalkıp onu tanıttı; halk çılgınca alkışladı. Chance, televizyonda sık sık gördüğünü taklit ederek masanın yanındaki boş iskemleye yaklaştı. Oturdu, takdimci de onun ardından aynı şeyi yaptı. Alıcılar çevrelerinde sessizce dönüyordu. Takdimci konuğuna doğru eğildi.

Alıcılara ve seyircilere karşı, artık stüdyonun dibinde belli belirsiz seçilen Chance kendini olayların akışına bırakıtı. Kafası bomboştu, kendini çarka kapılmış ve yine de uzak

hissediyordu. Alıcılar gelip vücudunun görüntüsünü yalıyor, en ufak hareketlerini kaydediyor ve bunları sessizce yeryüzüne dağılmış milyonlarca televizyon ekranına evlerde, arabalarda, gemilerde, uçaklarda, oturma odalarında, yatak odalarında- yansıtıyordu. Hayatı boyunca asla göremeyeceği kadar kişi, kendisine asla rastlamayacak sayıda insan tarafından görülecekti. Televizyonlarda onu seyredenler, karşılarındaki adamın gerçekte kim olduğunu bilmiyorlardı; ona hiç rastlamadıklarına göre nasıl bilebilirlerdi? Televizyon sadece kişinin yüzeyini yansıtıyordu; televizyon seyircilerinin gözleri tarafından yutularak bir daha görünmemek üzere yitip kaybolana dek, bıkıp usanmadan kişinin vücudunun görüntülerini yolluyordu. Domuz burnunu anımsatarak üzerine yönelen üç duygusuz objektifli alıcılara karşı, Chance milyonlarca elle tutulur kişi için sadece bir görüntü oldu. Düşüncesinin filmi çekilemediğinden, onun ne denli gerçek olduğunu asla öğrenemeyeceklerdi. Chance için de televizyon seyircileri, kendi düşüncesinin ekrana yansıması olarak, görüntü olarak vardı. Onlara hiç rastlamadığı ve düşüncelerini bilmediği için ne denli gerçek olduklarını asla öğrenemeyecekti.

Chance takdimcinin söylediklerini işitti:

"Bu akşam stüdyomuzda Mr. Chauncey Gardiner'i karşılamaktan büyük kıvanç duyuyoruz, eminim ki her gece programımızı izleyen kırk milyondan fazla Amerikalı da aynı görüşte. Çok acele yapılması gereken işlerin bu gece aramızda bulunmasını engellediği Başkan Yardımcısı'nın yerini son dakikada almayı kabul ettiğiniz için size öncelikle minnettarız!"

Bir an durdu; stüdyoda mutlak bir sessizlik hüküm sürüyordu.

"Hemen konuya gireceğim, Mr. Gardiner. Başkan'ın ekonomimizle ilgili görüşlerini paylaşıyor musunuz?"

"Hangi görüşleri?" diye sordu Chance.

Takdimcinin yüzünde, ne demek istediğini anlamış gibi bir gülümseme belirdi.

"Başkan'ın bugün öğleden sonra, Maliye Enstitüsü'nde verdiği söylevde açıkladığı görüşler. Konuşmasından önce Başkan, diğer maliye uzmanlarına danıştığı gibi size de danıştı..."

"Evet..?" dedi Chance.

"Demek istediğim..."

Takdimci duraladı ve notlarına göz attı.

"Evet. Size bir örnek vereyim: Başkan ülke ekonomisini bir bahçeyle karşılaştırdı ve bir düşüş döneminden sonra, doğal olarak yeni bir yükselişin geleceğini savundu..."

"Bahçeyi çok iyi bilirim," dedi Chance kesinlikle. "Hayatım boyunca orada çalıştım. İyi bir bahçedir ve sağlıklıdır; budanması ve gereken zamanlarda sulanması şartıyla, yeşillikleri ve çiçekleri gibi ağaçları sağlıklıdır. Bahçe çok bakım ister. Başkan'ın görüşünü paylaşıyorum: Bahçede bulunan her şey zamanı geldiğinde güçlenecektir ve her türden yeni ağaçlarla yeni çiçekler için bol bol yeri vardır."

Seyircilerin bir bölümünden alkışlar yükselirken diğer bölüm bu görüşlere karşı çıktığını belirtiyordu. Chance sağına yerleştirilen denetim aygıtına göz attı; önce yakın planda kendi yüzünü gördü, sonra birkaç seyirci onun yerini aldı. İçlerinden bazılarının sözlerini onayladığı açıkça

görülüyordu, bazıları da öfkeli gibiydi. Takdimcinin yüzü yeniden ekranda belirdi ve Chance başını tekrar çevirip onunla yüz yüze geldi.

"Güzel, Mr. Gardiner," dedi takdimci "çok iyi konuştunuz. Bu açıklama, içimizdeki yakınmaktan hoşlanmakta ayak direyenler ve korkunç kehanetlerde bulunanlar üzerinde kırbaç etkisi yapacak! Kesin konuşalım Mr. Gardiner. Demek, ekonominin yavaşlaması, Borsa'daki düşme eğilimi, işsizliğin artması... bütün bunlar deyim yerindeyse sizce bahçenin gelişmesinde bir dönem, bir mevsim mi sadece?.."

"Bir bahçede, her şey büyür... ama önce hepsi solar; ağaçlar yeniden yaprak vermek, daha kalın, daha güçlü, daha yüksek olmak için eski yapraklarını dökmek zorundadır. Bazı ağaçlar kurur ama yeni sürgünler onların yerini alır. Bahçe çok bakım ister. Ama bahçenizi sevdiniz mi ne üzerinde çalışmaktan ne de beklemekten yakınırsınız. Dolayısıyla da mevsimi geldiğinde gereğinden emin olursunuz."

Seyircilerden yükselen uğultu Chance'ın son sözlerinin duyulmamasına yol açtı. Arkasında, orkestra üyeleri araçlarına vuruyorlardı; bazıları yaşa diye bağırıyordu. Chance denetim aygıtına döndü; yan bakan kendi yüzünü gördü. Takdimci susulmasını istemek için elini kaldırdı, ama tek tük protesto seslerinin karıştığı alkış devam ediyordu. Yavaşça yerinden kalktı ve işaretle Chance'ı sahnenin ortasına çağırdı, orada gösterişli bir hareketle kucakladı. Alkışlar gürültüye dönüştü. Chance kararsızlık içinde duruyordu. Gürültü biraz yatıştığında, takdimci elini sıkarak:

"Teşekkürler, teşekkürler, Mr. Gardiner," dedi. "Sizin düşünceleriniz ülkenin çok ihtiyaç duyduğu düşünceler. Ekonomimize ilkbaharın gelmesinde yardımcı olacağını dileyelim. Tekrar teşekkürler Mr. Chauncey Gardiner; işadamı, Başkan'ın danışmanı ve gerçek politikacı!"

Chance'ı perdeye kadar götürdü, orada program düzenleyicisi onu kibarca devraldı.

"Gerçekten büyüktünüz, efendim, çok büyük!" diye bağırdı. "Neredeyse üç yıldır aynı programı düzenliyorum ve buna benzer bir olaya rastlamadım. Patronun gerçekten çok memnun kaldığını söyleyebilirim. Büyüktü, gerçekten büyük!"

Konuğunu stüdyonun dibine kadar götürdü. Birçok görevli Chance'ı heyacanla selamladılar, bazıları da o geçerken başlarını çevirdiler.

Karısı ve çocuklarıyla yemek yedikten sonra, Thomas Franklin küçük çalışma odasına çekildi. İşlerini yazıhanesinde bitecek zamanı hiç bulamazdı, üstelik o sıra yardımcısı Miss Hayes de izin yapıyordu.

Kendini işe veremeyecek hale gelene kadar dosyalarını inceledi, sonra yatak odasına geçti. Karısı yatmıştı bile; Başkan'ın konuşmasını yorumlayan televizyon programını seyrediyordu. Franklin de soyunurken televizyona bir göz attı. Son iki yıl içinde, elinde tuttuğu hisse senetleri değerinin üçte ikisini yitirmişti, biriktirdiği paralar uçup gitmiş ve avukatlık firmasının kârından payına düşen kısa süre önce azaltılmıştı. Başkanın Yardımcısı'nın ya da onun yok-

luğunda, şu Gardiner'in karanlık durumuna bir umut ışığı düşürmesini diliyordu. Karısının doğum gününde armağan ettiği büyük giysi askısına asmayı boş verip pantolonunu rasgele fırlattı, yeni başlayan BU GECE'yi seyretmek üzere yatağa oturdu.

Takdimci Chauncey Gardiner'i tanıttı. Konuk öne doğru yürüdü. Görüntü açık seçik, renk aslına uygundu. Ekranda konuğu yakın planda göstermelerinden önce, Franklin bu adamı daha önce bir yerlerde gördüğü izlenimine kapıldı. Alıcıların durmadan hareket halinde olup adamı her açıdan ve yakından gösterdiği, çok ileri götürülen televizyon konuşmalarından birinde miydi? Belki bu Gardiner'le bizzat tanışmıştı? Bu adamda ona bildik gelen bir yan vardı, özellikle de giyiminde. Bu adama daha önce rastlayıp rastlamadığını, rastladıysa ne zaman rastladığını hatırlamak için harcadığı çabalar onun öylesine dalıp gitmesine yol açmıştı ki Gardiner'in ne söylediğini, seyircilerde böyle bir heyecan uyandıran sözlerinin neler olduğunu işitmedi.

"Ne dedi sevgilim?" diye sordu karısına.

"Ah!" diye bağırdı kadın. "Böyle bir şeyi nasıl kaçırdın? Az önce ülke ekonomisinin iyi olduğunu söyledi. Ona göre, birtakım şeylerin yeşerdiği ve birtakımlarının solduğu bir bahçe sözkonusu. Gardiner işlerin yeniden yola gireceğine inanıyor."

Kadın yatağında oturmuş. Franklin'e pişmanlıkla bakıyordu.

"Vermont'daki ev üzerinde bulunan öncelik hakkımızı geri çekmeye ne de yapacağımız gemi yolculuğundan vazgeçmeye gerek olmadığını sana söylemiştim. Hiç değişmez-

sin, herkesten önce paniğe kapılırsın hep! Ah! Söylemiştim sana! Bütün bunlar bahçeyi kaplayan beyaz bir kırağı tabakasından başka bir şey değil!"

Franklin bir kere daha dalgın ekrana baktı. Allah cezasını versin, ne zaman ve nerede görmüştü bu herifi?

"Bu Gardiner'in güçlü bir kişiliği var," dedi karısı dalgınlıkla. "Erkeksi; üstüne başına özenen; harika sesli; bir çeşit Ted Kennedy ve Gary Grant karışımı. Şu sahte idealistlerle ya da elektronik beyin gibi düşünen teknik adamlarla ilgisi yok."

Franklin bir uyku ilacı almak için elini uzattı. Geç olmuştu, kendini yorgun hisssediyordu. Belki noter olmakla hata etmişti. İşler... malî konular... Borsa... herhalde ona daha uygun düşerdi. Ama kırkına gelmişti, yeni tehlikeleri göze alamayacak kadar yaşlıydı. Gardiner'in dış görünüşünü, başarısını, kendine güvenini kıskanıyordu. "Bir bahçe gibi." İç geçirdi. Kuşkusuz. Ama bir inanabilseydi.

Arabayla tek başına stüdyodan dönerken, Chance televizyonu açtı; takdimci yeni bir konukla, neredeyse saydam bir elbise giymiş dolgun vücutlu bir sinema oyuncusuyla birlikte göründü. Kendi adının gerek takdimci ve gerekse sinema oyuncusu tarafından söylendiğini duydu; kadın bol bol güldü. Chance'ı yakışıklı ve çok erkeksi bulduğunu açıkladı.

Araba Randların evinin önünde durur durmaz bir uşak kapıyı açmak için ileri atıldı.

"Ne harika bir konuşma yaptınız, Mr. Gardiner!" diye bağırdı.

Chance'ı asansöre kadar götürdü. Bir başka uşak asansör kapısını açtı.

"Teşekkürler Mr. Gardiner," dedi. "Her türden kişiyi tanımış basit bir adamdan sadece 'teşekkürler'."

Asansörde Chance, tahta duvardaki küçük gömme televizyona bir göz attı. BU GECE programı devam ediyordu. Şimdi, takdimci başka bir konukla, sakallı bir şarkıcıyla konuşuyordu ve Chance, bir kere daha adının söylendiğini işitti.

Yukarda Rand'ın sekreteri tarafından karşılandı.

"Gerçekten büyük bir başarıydı Mr. Gardiner!" dedi kadın. "Hiç bu kadar rahat ve tabii birini görmedim. Tanrıya şükür, ülkemizde sizin gibi adamlar var. Mr. Rand da televizyonda sizi seyretti, kendini pek iyi hissetmediği halde, eve döner dönmez odasına uğramanızda diretti."

Chance ev sahibinin odasına girdi.

"Chauncey!" dedi kocaman yatağında doğrulmaya çalışan Rand. "Bırakın da sizi yürekten kutlayayım! Konuşmanız çok başarılıydı, çok iyiydi. Umarım bütün ülke sizi seyretmiştir."

Yorganını düzeltti.

"Paha biçilmez bir Tanrı vergisi var sizde... tabii olabilme ve bu, sevgili dostum olağanüstü bir yetenektir, gerçek bir lider damgası. Açıkça ve yürekli konuştunuz, aynı zamanda da ahlâk hocalığına kalkışmadınız. Bütün o söylediklerinizi tam hedefe varıyordu."

Sessizce bakıştılar.

"Chauncey, sevgili dostum," diye devam etti Rand ciddi, neredeyse saygılı bir sesle. "E.E.'nin Birleşmiş Milletler Yar-

dım Kurulu'nda başkan olduğunu ögrenmek belki sizi ilgilendirir. Tabii, yarın yapılacak olan Birleşmiş Millerler'in kabul resminde bulunması gerekiyor. Ona refakat edecek durumda olmadığıma göre, benim yerime sizin gitmenizi istiyorum. Konuşmanız henüz bütün zihinlerde canlı olacak ve pek çok kişinin sizinle tanışmaktan sevinç duyacağına eminim. Onunla gideceksiniz, değil mi?"

"Evet, tabii, E.E.'ye refakat etmekten mutluluk duyacağım."

Bir an, soğuk için için her yanını kaplıyormuş gibi, Rand'ın yüzü seçilmez oldu. Dudaklarını ıslattı; gözleri odanın içinde gezindi. Sonra dönüp Chance'ın üzerine dikildi.

"Teşekkür ederim, Chauncey. Ve... bu arada," diye devam etti sakin bir sesle, "başına bir felaket gelirse onu koruyun, sizden rica ediyorum. Sizin gibi birine ihtiyacı var... büyük ihtiyacı."

Birbirlerine iyi geceler dileyerek el sıkıştılar. Chance kendi odasına döndü.

Denver'den New York'a dönen uçakta, E.E. düşüncesini Gardiner'den ayıramıyordu. İki gündür sürüp giden olaylar içinde bir ipucu keşfetmeye çalışıyordu. Kaza anında, onu ilk kez gördüğünde hiç de şaşırmışa benzemediğini hatırlıyordu; yüzü her türlü anlamdan yoksundu, duruşu sakin ve kayıtsızdı. Sanki kazayı, acıyı, hatta kendisinin ortaya çıkışını beklercesine davranmıştı.

Aradan iki gün geçmişti, hâlâ kim olduğunu ve nereden geldiğini bilmiyordu. Kendi kendisiyle ilgili herhangi bir

sözden dikkatle kaçmaktaydı. Önceki gün, uşaklar mutfakta yemek yerken ve Chance uyurken, dikkatle bütün eşyalarını teker teker incelemiş, ama ne en ufak bir belge, ne çek karnesi, ne para ne de kredi kartı bulabilmişti; eski bir tiyatro bileti bile bulamamıştı, hiçbir şey. Böylesine hiçbir şeysiz yolculuğa çıkması garibine gidiyordu. Herhalde, kişisel eşyaları her an uğrayabileceği bir iş yerine ya da bankaya bırakılmıştı. Çünkü varlıklıca olduğu açıkça anlaşılıyordu. En iyi kumaştan yapılma giysileri terzide diktirilmişti. İncecik ipekliden gömlekleri de yumuşacık deriden pabuçları gibi elde yapılmıştı. Biçimi ve kilitleriyle pek modası geçmiş olan bavulu, yeniceydi.

Her fırsatta Gardiner'i geçmişi konusunda sorguya çekmeye çalışmıştı. Adam televizyon ya da doğadan alınma, çok sevdiği benzetmelerden herhangi birinin ardına sığınmıştı; iş hayatında aksiliklerle, hatta bir iflasla -günümüzde çok olağandı bu- karşılaştığını ya başından talihsiz bir aşk geçtiğini tahmin ediyordu. Belki kafası kızıp bir kadından ayrılmaya karar vermişti de, şimdi yeniden ona dönmesinin gerekip gerekmediğini düşünüyordu. Bu ülkenin bir köşesinde onun yaşadığı bir çevre, aile yuvasının, işlerinin, geçmişinin bulunduğu bir yer vardı.

Ağzından hiçbir ad kaçırmamıştı; birtakım yerlerden ya da olaylardan da söz etmemişti. E.E. bu denli kendi kendine kalmış bir başka kişiye rastladığını hatırlamıyordu. Gardiner'in davranışları sadece toplum hayatında bir kendine güven ve para yönünden rahatlık ortaya koyuyordu.

Gardiner'in içinde uyandırdığı duyguları tanımlamayı da beceremiyordu bir türlü. Onu gördüğünde yüreğinin deli

gibi attığının, düşüncelerindeki varlığının, onunla sakin ve kayıtsız konuşmakta çektiği güçlüğün bilincindeydi. Gardiner'i tanımak ve kendini buna bırakmak istiyordu. Gardiner onda bir yığın değişik kişilikler canlandırıyordu. Yine de davranışlarını açıklayabilecek bir tek neden keşfedebilmekten yoksundu ve kaçamak olarak kendisine ya da başkalarına söylediklerinden hiçbirinin, kendisi, başkaları ya da herhangi bir şey için yeterince açık olmamasını sağlamak amacıyla büyük özen gösterdiğinin farkındaydı.

Ama çok yakından tanıdığı diğer adamların tersine, Gardiner onu itmediği gibi cesaret de vermiyordu. Gardiner'e baştan çıkarmak, soğukkanlılığını kaybettirmek düşüncesi onu kışkırtıyordu. İçine kapandığı ölçüde, E.E. kendisine bakmasını, uyandırdığı isteği farketmesini, karşısında boyun eğmiş bir metres bulunduğunu anlamasını istiyordu. Onunla seviştiğini görüyordu; gevşemiş, coşmuş, hiçbir şeye gem vurmadan ve kendini tutmadan.

O akşam eve geç döndü ve Chance'ı odasından arayarak yanına gelip gelemeyeceğini öğrenmek istedi. Chance isteğini kabul etti.

E.E. bitkin görünüyordu.

"Evden ayrılmak zorunda kaldığım için çok çok özür dilerim. Televizyona çıkışınızı kaçırdım; sizi de çok özledim," dedi utangaç bir sesle.

Yatağın kenarına oturdu; Chance ona daha geniş yer açmak için uzaklaştı.

E.E. alnına düşen perçemi itti, sessizce Chance'ı süzerken elini onun koluna koydu.

"Ne olur... benden kaçmayın! Ne olur!"

Hareketsiz oturuyordu, başını Chance'ın omuzuna dayamıştı.

Chance şaşkındı: Kaçabileceği herhangi bir yer yoktu. Kafasını kurcaladı ve televizyonda bir kadının bir adama divan ya da yatak üzerinde, ya da bir arabanın içinde yaklaştığı benzer durumları hatırlamaya çalıştı. Genellikle, bir süre sonra, birbirlerine çok yakınlaşırlardı, çoğu kere de yarı çıplak oldukları görülebilirdi. O zaman da kucaklaşır, öpüşürlerdi. Ama televizyonda, daha sonra olup bitenler hep kaybolurdu: Ekranda yepyeni bir görüntü ortaya çıkar, kadınla adamın kucaklaşması da unutulur giderdi. Oysa Chance biliyordu, böyle bir sokulmanın ardından başka hareketler ve başka türden yakınlaşmalar olması mümkündü. Chance, yıllar önce kuru yaprakların yakıldığı ocağa bakmak için İhtiyar Adam'ın evine gelen bir işçiyi belli belirsiz hatırlıyordu. Bazan, işini bitirdikten sonra bira içmek için bahçeye çıkardı. Bir gün Chance'e bir adamla bir kadını çırılçıplak gösteren küçük fotoğraflar vermişti; bunlardan birinde kadın, adamın olağanüstü uzunluk ve irilikteki aletini tutuyordu. Bir başkasında alet, bacakları arasında kaybolmuştu.

İşçi resimlerinden ve bunların canlandırdığı şeyden söz ederken, Chance dikkatle fotoğrafları inceliyordu. Kağıt üzerindeki görüntülerin şaşırtıcı bir yanı vardı. Televizyonda kadınla erkeğin gizli yerlerini çok çok büyütülmüş olarak görmemişti, ne de bu garip kucaklaşmaları. Adam gittikten sonra Chance, kendi vücudunu incelemek için eğildi. Küçük ve pörsük aleti hiç de dikilmiyordu. Adam bu sapta, insan zevkini alınca fışkıran tohumlar yetiştiğini belirtmişti.

Chance aletini dilediği kadar elleyip ovalasın, bir şey hissetmiyordu; sabahın ilk saatlerinde, uyandığı sıra, aleti çoğu kere ona daha büyük geliyordu ama, sertleşmiyor ve bir zevk vermiyordu.

Sonraları, Chance kadının gizli yerleriyle bir çoğunun doğumu arasında ne gibi bir ilişki bulunduğunu -bir ilişki bulunduğunu kabul ederek- keşfetmeye çalıştı. Doktorlar, hastahaneler ve ameliyatlara ayrılan bazı televizyon yayınlarında sık sık doğumun gizli yanını ortaya koyan görüntüleri izleme fırsatını bulmuştu: Annenin acısını ve korkusunu, babanın sevincini, yeni doğan bebeğin pembe ve nemli gövdesini. Ama neden bazı kadınların çocuğunun olduğunu ve bazılarının olmadığını açıklayan bir program görmemişti hiç. Chance bu konuda birkaç kere Louise'i sorguya çekme eğilimi duymuş, ama vazgeçmeyi yeğlemişti. Bir süre, televizyona daha dikkatli bakmakla yetindi. Sonunda unuttu.

Bir süreden beri E.E. Chance'ın gömleğini okşuyordu. Sıcacık eliyle çenesine dokundu. Chance hiç kımıldamadı.

"Eminim..." diye mırıldandı E.E., "biliyorsunuz... Bilmelisiniz ki... daha yakın olmamızı istiyorum..."

Birden çocuk gibi, hafiften ağlamaya başladı. Hıçkırdı, burnunu sildi, ağlamayı kesmeden mendilini gözlerinde gezdirdi.

Chance şu ya da bu nedenle, bu acının sorumlusu olduğunu sezdi, ama nedenini anlamıyordu. E.E.'ye sarıldı. Kadın kendisine dokunmasını bekliyormuş gibi, bütün ağırlı-

ğıyla ona yaslandı ve birlikte arkaüstü yatağa devrildiler. Saçlarını yüzüne değdirerek göğsüne eğildi E.E.. Boynunu ve alnını öptü; gözlerini ve kulaklarını öptü. Gözyaşları derisini ıslatıyor ve Chance, ne yapmasının uygun düşeceğini düşünmeyi elden bırakmadan kadının kokusunu duyuyordu. Şimdi de E.E.'nin eli beline ulaşmıştı. Chance parmakların iki bacağının arasına kaydığını hissetti. Bir süre sonra el geri çekildi. E.E. artık ağlamıyordu; rahat rahat yanında yatıyordu, durulmuş ve sakin.

"Size minnettarım Chauncey," diye mırıldandı. "Kendini tutmayı bilen bir adamsınız. Elinizin ufacık bir değişiyle sizin olacağımdan haberiniz var, ama bu durumdan faydalanmak istemiyorsunuz."

Düşündü.

"Bazı yanlarınızla gerçekte Amerikalı değilsiniz.

Daha çok bir Avrupalı gibi davranıyorsunuz, bunu biliyor musunuz?"

Gülümsedi.

"Demek istediğim, tanıdığım erkeklerin tersine, yurttaşlarımızda pek sık rastlanan küçük kurnazlıklara kulak asmıyorsunuz. Amerikalı aşıkların bütün o dokunmaları, öpüşleri, kışkırtmaları, okşamaları, kucaklamaları: Hepsi hem ürküntü hem de istenen hedefe yönelmiş birer manevra."

Bir an durdu.

"Çok akıllı olduğunuzu biliyor musunuz Chauncey, müthiş akılcı olduğunuzu? Sizce, bir kadın, yaradılışının etkisiyle elde edilir, onda ihtiyaç ve arzu uyandırmak istiyorsunuz, aşkınıza susamış olması gerekiyor."

Chance, gerçekte Amerikalı olmadığını kadından işitince şaşırdı. Neden E.E. bunu söylüyordu? Televizyonda sık sık açık olarak Amerika'ya karşı olduklarını söyleyen ya da polis tarafından böyle nitelenen pis, uzun saçlı ve gürültücü adamlarla kadınlar ve de kendilerini Amerikalı olarak açıklayan temiz insanlar, işadamları, iyi giyimli memurlar görmüştü. Televizyonda bu karşılaşmalar çoğu kere şiddet, kan dökülmesi ve ölümle sona ererdi.

E.E. yerinden kalktı ve üstüne başına çek düzen verdi. Chance'a baktı; gözlerinde düşmanlık yoktu.

"En iyisi size itiraf etmek Chauncey," dedi. "Sizi seviyorum. Sizi seviyor ve istiyorum. Bunun farkında olduğunuzu da biliyorum. Şeye kadar beklemeye karar verdiğiniz için de size minnettarım... şeye kadar..."

Düşündü, ama aradığı sözcüğü bulamadı. Odadan çıktı. Chance yerinden kalktı ve saçlarını düzeltti. Çalışma masasının ardına oturdu, televizyonun düğmesini çevirdi. Görüntü hemen belirdi.

BEŞ

Perşembe günüydü. Chance gözlerini açar açmaz televizyona koştu, sonra kahvaltısı için mutfağa haber verdi.

Oda hizmetçisi özenle hazırlanan tepsiyi getirdi. Chance'a, Mr. Rand'm yeni bir kriz geçirdiğini, iki yeni doktorun çağrıldığını ve gece yarısından beri başucundan ayrılmadıklarını anlattı. Ona bir deste gazete ve daktiloyla yazılmış bir not uzattı. Chance bu notun kimden geldiğini bilmiyordu.

Kahvaltısını bitirmek üzereyken E.E. aradı.

"Chauncey, hayatım, notumu aldınız mı? Bu sabahki gazeteleri okudunuz mu?" diye sordu. "Herkes sizde Başkan'm başlıca yardımcılarından birini, dünkü siyasi söylevinin esin kaynağını görmek için ağız birliği ediyor. BU GECE programında söylediklerinizde onun söylevinin yanında yer alıyor. Ah, Chauncey, harikaydınız! Başkan bile kişiliğinizle etkilenmiş!"

"Başkanı seviyorum," dedi Chance.

"Televizyonda müthiş olduğunu söylüyorlar! Bütün arkadaşlarım sizinle tanışmak istiyor. Chauncey, öğleden sonra benimle Birleşmiş Millerler'in davetine geliyorsunuz değil mi?"

"Sizinle oraya gitmek beni çok sevindirecek."

"Çok tatlısınız. Umarım bütün o itiş kakışı can sıkıcı bulmazsınız. Uzun süre kalmamız gerekmeyecek. Davetten sonra isterseniz çıkabilir ve büyük bir yemek veren dostalırının evine gidebiliriz."

"Sizinle oraya gitmek beni çok sevindirecek."

"Ah, ne kadar mutluyum," diye bağırdı E.E. Ardından sesini alçattı: "Sizi görebilir miyim? O kadar özledim ki..."

"Evet, tabii."

Yanakları kıpkırmızı, odaya girdi E.E.

"Benim için çok önemli olan bir şeyi size söylemem gerekiyor ve sizinle yüz yüze konuşmak istiyorum," dedi soluğu kesilerek ve söyleyeceklerini bulup çıkartmaya çalışarak. "Bizimle oturmayı düşünüp düşünmeyeceğinizi öğrenmek istiyorum, Chauncey, hiç değilse bir süre için. Benim kadar kocamın da isteği."

Cevap beklemeden devam etti:

"Düşünün! Burada bizimle yaşayabilirsiniz! Chauncey, yalvarırım hayır demeyin! Benjamin çok hasta; sizin çatısı altında olduğunuzu bildiği sürece kendini çok daha güvenli hissettiğini söylüyor."

Kollarını boynuna doladı ve vücudunu onunkine yasladı.

"Chauncey, sevgilim, bunu kabul etmelisiniz, kabul etmelisiniz," diye mırıldandı. Sesinde gizlemeye çalışmadığı bir heyecan seziliyordu.

Chance kabul etti.

E.E. ona sarıldı ve yanağından öptü, sonra geri çekildi ve odanın içinde dolaşmaya koyuldu.

"Biliyorum! Bir sekretere ihtiyacınız var. Bütün dikkatleri üzerinize topladığınız şu sıra, işlerinizde size yardımcı olacak, ziyaretçilerinizi seçecek, sizi rahatsız etmesi mümkün kişilere karşı koruyacak tecrübeli birinin yanınızda bulunması gerekir. Ama belki düşündüğünüz biri vardır? Daha önce sizinle çalışmış olan biri?"

"Hayır," cevabını verdi Chance. "Kimse yok."

"Öyleyse hemen birini aramaya koyulacağım," dedi E.E. boğuk bir sesle.

Öğle yemeğinden önce, Chance odasında televizyon seyrederken E.E. onu aradı.

"Chauncey, umarım sizi rahatsız etmedim" dedi kayıtsız bir sesle; "burada kütüphanede benimle olan Mrs. Aubrey'e sizi tanıtmak isterim. Devamlı çalışacak birini bulana kadar, geçici olarak size sekreterlik yapmaktan büyük mutluluk duyacak. Hemen gelip kendisini görebilir misiniz?"

"Evet," dedi Chance.

Kütüphaneye girdiğinde, E.E.'nin yanıbaşında divana oturmuş, kır saçlı bir kadın gördü.

E.E. onları birbirlerine tanıştırdı.

Chance kadının elinin sıktı ve oturdu Mrs. Aubrey soran bakışlarla kendisini incelerken, Chance parmaklarının ucuyla çalışma masasında trampet çaldı.

"Mrs. Aubrey yıllar boyu, Mr. Rand'm First American Financial Corporation'da en yakın sekreteriydi," dedi E.E.

"Anlıyorum."

"Mrs. Aubrey emekliye ayrılmak istemiyor; böyle bir şeyi düşünecek yaradılışta değil kuşkusuz."

Chance'ın söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Baş parmağının ucuyla yanağını oğuşturdu. E.E. bileğinden eline kayan kol saatini düzeltti.

"Eğer istiyorsanız, Chauncey," diye devam etti, "Mrs. Aubrey hemen işe başlayabilir..."

"İyi," dedi Chance sonunda. "Umarım Mrs. Aubrey burada çalışmaktan mutluluk duyar. Ev çok güzel."

E.E. çalışma masasının üzerinden Chance'ın bakışını aradı.

"Öyleyse," dedi, "tamam. Şimdi gitmem gerekiyor. Davet için giyinmek zorundayım. Sizinle daha sonra görüşürüz, Chauncey."

Chance, Mrs. Aubrey'i süzdü. Kadın başını yana çevirmişti ve düşünceli görünüyordu. Hüzünlü ve yalnız bir çiçeği andırıyordu.

Hoşuna gitmişti. Ne diyeceğini bilmediğinden, Mrs. Aubrey'in söze başlamasını bekledi. Sonunda kadının bakışları kendininkilerle karşılaştı ve Mrs. Aubrey tatlı bir sesle:

"Belki işe başlayabiliriz," dedi. "İşlerinizin ve toplumsal hayatınızın özelliklerini bana birkaç sözle özetlerseniz..."

"Lütfen, bunu Mrs. Rand'la konuşun," dedi Chance yerinden kalkarak.

Mrs. Aubrey de hemen ayağa fırlamıştı.

"Anlıyorum," dedi. "Her zaman emrinizdeyim efendim. Mr. Rand'm özel sekreterinin yanındaki odada bulunuyorum.

"Tekrar teşekkür ederim," dedi Chance odadan çıkarken.

Birleşmiş Milletler'de, Yardım Kurulu üyeleri Chance ve E.E.'ye koşup onları en gözde masalardan birine kadar getirdiler. Genel Sekreter yanlarına yaklaştı; E.E.'yi selamlayarak elini öptü ve Mr. Rand'ın sağlık durumunu sordu. Chance bu adamı televizyonda gördüğünü hatırlamıyordu.

"Bu gördüğünüz," dedi E.E. Genel Sekreter'e, "Mr. Chauncey Gardiner, Benjamin'in çok yakın dostu."

İki adam el sıkıştılar.

"Kendilerini tanıyorum," dedi Genel Sekreter hep gülümseyerek "Dün gece televizyonda Mr. Gardiner'i hayranlıkla seyrettim. Burada bulunmakla bize şeref veriyorsunuz, efendim."

Oturdular; garsonlar havyarlı kanepe, yayın balığı, yumurta ve şampanya bardaklarıyla dolu tepsileri getirdiler; fotoğrafçılar çevrede dolaşıyor ve resim çekiyorlardı. Uzun boylu, kırmızı yanaklı bir adam masaya yaklaştı. Onu görünce, Genel Sekreter telâşla yerinden fırladı.

"Sayın Büyükelçi," dedi, "gelmekle bizi çok sevindirdiniz." E.E.'ye döndü.

"Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Büyükelçisi Ekselans Vladimir Skrapinov'u size tanıştırmakla şeref duyuyorum."

"Sayın Büyükelçiyle daha önce, karşılaşmıştık," dedi E.E. gülümseyerek." İki yıl önce Washington'da Mr. Rand'la Büyükelçi Skropinov arasında oldukça heyecanlı bir tartışma geçtiğini hatırlıyorum."

Bir an durdu.

"Ne yazık ki Mr. Rand hasta, dolayısıyla da bugün sizinle karşılaşmak zevkine erişemedi."

Büyükelçi kibarca eğildi, oturdu, E.E. ve Genel Sekre-

ter'le hararetli bir konuşmaya daldı. Chance konuşmuyor, bakışlarını kalabalıkta gezdiriyordu. Bir süre sonra Genel Sekreter kalktı, vedalaşmadan önce Chance'la tanışmaktan duyduğu sevinci tekrarladı ve uzaklaştı. E.E. yanlarından geçen eski dostu, Venezuella Büyükelçisini gördü. Özür dileyip onun yanına gitti.

Sovyet Büyükelçisi iskemlesini Chance'm iskemlesine yaklaştırdı. Fotoğrafçıların flaşları parladı.

"Daha önce karşılaşma fırsatı bulamadığımız için üzgünüm," dedi. "Sizi televizyonda, BU GECE programında gördüm ve itiraf etmeliyim ki yere çok sağlam basan felsefenizin açıklanmasını büyük ilgiyle dinledim. Başkanınızın bunu çabucak benimsemesinde şaşılacak bir yan yok."

İskemlesini daha da yaklaştırdı.

"Söyler misiniz Mr. Gardiner, ortak dostumuz Benjamin Rand nasıl? Hastalığının çok ciddi olduğunu işittim. Ayrıntılarını sorarak Mrs. Rand'ı üzmek istemedim."

"Hasta," dedi Chance. "Hiç iyi değil."

"Dolaşan söylentilerden benim de çıkardığım bu," diye onayladı Büyükelçi ısrarla Chance'a bakarak. "Ülkeniz ekonomisinin ciddi durumu gözönüne alınarak, hükümette önemli bir rol almaya çağrılmanız kaçınılmaz bir şey. Politik yönden sizin... bazı noktaları üstü kapalı geçtiğinizi sezer gibi oldum. Ama Mr. Gardiner, her şey bir yana... biz diplomatlarla siz işadamlarının daha sık bir araya gelmemiz gerekmez mi? Birbirimizden hiç de o kadar uzak değiliz."

Chance elini alnında gezdirdi.

"Tabii değiliz," dedi. "İskemlelerimiz neredeyse birbirine değecek."

Büyükelçi kahkahalarla güldü. Fotoğrafçılar düğmelere bastılar.

"Bravo, çok iyi!" diye bağırdı Büyükelçi. "Gerçekten de iskemlelerimiz neredeyse birbirine değecek! Ve –nasıl demeli– ikimiz de bunların üzerinde oturmak istiyoruz, değil mi? Ne siz ne ben iskemlemizin aniden altımızdan çekilmesini istemiyoruz. Doğru mu? Haklı değil miyim? Güzel! Çok iyi! Çünkü birimiz düşerse diğeri de yuvarlanır -güüüm!- ikimiz birden kendimizi yerde buluruz, hiç kimse de vakitsiz yeri öpmek istemiyor, öyle mi?"

Chance gülümsedi, Büyükelçi bir kere daha kahkahalarla güldü.

Birden Skrapinov eğildi.

"Söyler misiniz Mr. Gardiner, Krylov'un(*) fabl'larını sever misiniz? Bu soruyu sormamın nedeni sizde Krylov'u andıran bir hava sezmemdir."

Chance çevresine bakındı ve televizyon alıcılarının bu sahneyi filme aldıklarını farketti.

"Krylov'u andıran bir hava mı? Gerçekten mi?" diye sordu.

"Bundan emindim! Bundan emindim!" diye bağırdı Skrapinov. "Demek, Krylov'u tanıyorsunuz?"

Büyükelçi sustu, sonra hızla başka bir dilde konuştu. Ağzından çıkan sesler yumuşaktı ve Skrapinov'un yüz çizgilerinde ilkel bir yan belirdi. Kimse Chance'la o zamana kadar yabancı bir dilde konuşmamıştı, kaşlarını kaldırdı ve güldü. Büyükelçi şaşırmış gibiydi.

(*) İvan Krylov (1769-1844) Ünlü Rus fabl yazarı. Bunların birçoğu halk dilinde atalar sözü halini almıştır.

"Hele... hele! Demek yanılmamışım? Krylov'u hem de Rusça aslından biliyorsunuz öyle mi? Mr. Gardiner, baştan beri bundan şüphelendiğimi size itiraf etmeliyim. Kültürlü bir adamı gözünden anlarım."

Chance bu sözleri yalanlama fırsatını bulamadan, Büyükelçi göz kırptı.

"Sıkı ağızlılığınızı takdir ediyorum, dostum."

Yeniden, yanındakine yabancı bir dilde hitap etti; bu kez Chance tepki göstermedi.

Tam o sırada, E.E. yanında iki diplomatla masaya döndü ve bunları Paris Milletvekili Gaufridi ve Batı Almanya'dan Ekselans Kontvon Brockenburg - Schulendorff olarak tanıttı.

"Benjamin ve ben," dedi eski anıları tazeleyerek "Kont'u Münih yakınındaki eski şatosunda ziyaret etme zevkini tattık..."

Yeni gelenler oturdular, fotoğrafçılar da flaş parlatmaya devam ettiler. Gülümseyen von Brockenburg - Schulendorff Rus'un konuşmasını bekliyordu. Skrapinov da ona gülümseyerek karşılık verdi. Gaufridi'nin bakışı E.E. ve Chance arasında gidip geliyordu.

"Mr. Gardiner ve ben," diye söze başladı Skrapinov, "Rus fablarına aynı büyük ilgiyi duyuyoruz. Anladığım kadarıyla Mr. Gardiner şiirimizin hararetli bir okuyucusu ve hayranı, üstelik de aslından okuyor."

Alman, iskemlesini Chance'm yanma yaklaştırdı.

"Mr. Gardiner, izin verirseniz televizyonda büyük bir tabiilikle ekonomi ve politikaya değgin görüşlerinizi açıklamanız karşısında ne büyük bir hayranlık duyduğumu söyle-

yeyim. Tabii, şimdi edebiyat bilginizin ne kadar geniş olduğunu görünce, sözlerinizi daha iyi anlayabildiğimi sanıyorum."

Büyükelçiye baktı ve bakışlarını tavana yöneltti.

"Rus edebiyatı," dedi, "çağımızın en büyük kafalarından bazılarına esin kaynağı olmuştur."

"Ya Alman edebiyatı!" diye bağırdı Skrapinov. "Sevgili Kont, Puşkin'in hayatı boyunca ülkeniz edebiyatına duyduğu hayranlığı size hatırlatabilir miyim? Bu nedenle, Puşkin, FAUST'u Rusçaya çevirdikten sonra, Goethe kendisine mürekkepli kalemini armağan etti. Almanya'ya yerleşen Turgenyef'den de, Tolstoy'la, Dostoyevski'nin Schiller'e duydukları sevgiden de söz etmiyorum üstelik."

Von Brockenburg - Schulendorff başını salladı.

"Evet ama, Rus ustalarının Hauptmann, Nietzsche ve Thomas Mann üzerindeki büyük etkileri gerçek anlamıyla değerlendirebilir mi? Ya Rilke: Kendisi kaç kere İngiltere'yle ilgili her şeye yabancılık duyduğunu, buna karşılık Rusya'yı atalarının vatanı saydığını açıklamadı mı?.."

Gaufridi birden bardağını boşalttı. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti, masanın üzerinden Skrapinov'a doğru eğildi.

"İkinci Dünya Savaşı sırasında ilk kez karşılaştığımızda," dedi, "ikimiz de üniformalıydık, aynı düşmana, ülkelerimizin tarih boyunca rastladığı en amansız düşmana karşı savaşıyorduk. Edebiyatta etkileri paylaşmak başka şey, dökülen kanı paylaşmak başka şey."

Skrapinov hafiften gülümsedi.

"Ama Mr. Gaufridi," dedi, "siz savaş döneminden söz ediyorsunuz, yıllar öncesinden, geçmiş bir çağ bu. Bugün üni-

formalarımızla nişanlarımıza ancak müzelerde yer var. Şimdi bizler... bizler, barışın askerleriyiz."

Cümlesinin bitirir bitirmez von Brockenburg - Schulendorff özür dileyerek gitmesi gerektiğini açıkladı; birden ayağa kalktı, E.E.'nin elini öptü, Skrapinov'un ve Chance'ın elini sıktı, Fransıza doğru eğildikten sonra uzaklaştı. Fotoğrafçılar dağıldılar.

E.E. Gaufridi'nin Chance'a yaklaşabilmesi için, adamla yer değiştirdi.

"Mr. Gardiner," diye söze başladı milletvekili sanki hiçbir olay geçmemiş gibi, "Başkanın sizinle yaptığı görüşmeye değindiği söylevini dinledim. Sizinle ilgili çok şey okudum, sizi televizyonda seyretmek zevkine de eriştim."

Özenle bir ağızlığa yerleştirdiği uzun sigarasını yaktı.

"Büyükelçi Skrapinov'un sözleri, sayısız yeteneklerinizin yanı sıra kültürlü bir adam olduğunuzu da bana açıkladı."

Dikkatle Chance'ı süzdü.

"Sevgili Mr. Gardiner, ancak... hikâyeleri gerçek olarak kabul etmekle bazen iktidar ve barış yolunda biraz ilerleyebiliriz."

Chance kadehini kaldırdı. Fransız devam etti:

"Sanayicilerimizden, işadamlarımızdan ve hükümetimiz üyelerinden birçoğunun First American Financial Corporation'ın gelişimini ilgiyle izlediklerini söylemekle sizi şaşırtmayacağımı sanıyorum. Ortak dostumuz Benjamin'in hastalığından bu yana, Corporation'ın seçeği yol onlara biraz... diyelim ki... anlaşılması güç geldi."

Sustu, ama Chance'ın bir şey söylediği yoktu.

"Benjamin'in iyileşmemesi halinde, onun yerini alabileceğinizi işitmek bizi mutlu etti..."

"Benjamin düzelecek," dedi Chance. "Başkan öyle söyledi."

"Düzeleceğini dileyelim," diye cevap verdi Fransız. "Dileyelim. Yine de, hiçbirimiz hatta Başkan bile bundan emin olamaz. Ölüm, hep birinin üstüne çökmeye hazır, çevrede dolaşıp duruyor..."

Gaufridi'nin sözleri Soveyet Büyükelçisi'nin gidişiyle kesildi. Herkes yerinden kalktı. Skrapinov Chance'a doğru yöneldi.

"Çok ilginç bir karşılaşma, Mr. Gardiner," dedi alçak sesle. "Çok faydalı. Ülkemizi ziyaret etmek isterseniz, hükümetim sizi kabul etmekten şeref duyacaktır."

Alıcıları bu sahneyi çeker, fotoğrafçılar resim alırken Chance'ın elini uzun uzun sıktı.

Gaufridi, Chance ve E.E.'yle masaya oturdu.

"Chance," dedi E.E. "Nüfuz edilemeyen Rus dostumuz üzerinde gerçekten büyük bir etki yaptınız! Ne yazık ki Benjamin gelemedi; politikadan söz etmeyi o kadar çok sever ki!"

Başını Chance'a doğru eğdi.

"Skrapinov'la Rusça konuştuğunuzu saklamanın gereği yok. Bu dili konuştuğunuzu bilmiyordum! İnanılır gibi değil!"

Gaufridi lafları çiğneyerek konuştu:

"Günümüzde Rusça konuşmak çok, ama çok yararlı. Başka diller de konuşur musunuz, Mr. Gardiner?"

"Mr. Gardiner çok alçakgönüllüdür," diye atıldı E.E. "Bildiklerini sergilemiyor. Bilgisini kendine saklıyor!"

Uzun boylu bir adam saygılarını sunmak için E.E.'ye yaklaştı. Lord Beauclerk, British Broadcasting Corporation(*) genel müdürü. Chance'a döndü.

"Televizyondaki açıklamanızda tuttuğunuz açık seçik yol çok hoşuma gitti. Gerçekten sizin yönünüzden çok ustaca, çok ustaca! Fazlaca kurnazlığa sapmak da gereksiz, değil mi? Demek istediğim, videot(**) lar yönünden. İstedikleri de şu: *Cezalandırılacak bir Tanrı, onların sakatlıklarını edinmiş bir insan değil! Ne dersiniz?"*

Gitmeye hazırlanırken, ses alma aygıtları, sinema ve televizyon alıcıları taşıyan bir sürü adamla çevrildiler. E.E. onları teker teker Chance'a tanıştırdı. En genç gazetecilerden biri öne çıktı:

"Birkaç soruya cevap verme lütfunda bulunur musunuz, Mr. Gardiner?"

E.E. söze karıştı:

"Durumu açıkça konuşalım. Mr. Gardiner başka yerde bekleniyor; onu fazla tutmamanız gerekir. Kabul mü?"

Bir muhabir bağırdı:

"NEW YORK TIMES'ın baş yazısına ne dersiniz?"

Chance, E.E.'ye döndü ama kadın soran bakışını ona çevirdi. Bir şey söylemesi gerekiyordu.

"Yazıyı okumadım," dedi.

"Başkan'm söyleviyle ilgili NEW YORK TIMES'ın baş yazısını okumadınız mı?"

"Okumadım," cevabını verdi Chance.

(*) B.B.C.: İngiliz Ulusal Radyo Televizyon Kurumu.-

(**) Video (televizyon görüntüsü) ve idiot (budala, ahmak) sözcüklerinin birleştirilmesinden meydana gelen kelime.

Gazetecilerin çoğu birbirlerine göz attılar. E.E. şaşkınlıkla, sonra da artan bir hayranlıkla Chance'ı süzdü.

"Ama efendim," diye üsteledi gazetecilerin biri soğukça, "yazıya hiç olmazsa bir göz gezdirmiş olmalısınız."

"TIMES'ı okumadım," diye tekrarladı Chance.

"POST 'çok özel biçimdeki iyimserliğinizden' söz ediyor," dedi bir başka gazeteci. "Bu bölümü okudunuz mu?"

"Hayır. Onu da okumadım."

"Her neyse," diye diretti muhabir, "çok özel biçimdeki 'iyimserlik' cümlesiyle ilgili yorumunuz ne?"

"Bunun ne demek istediğini bilmiyorum," cevabının verdi Chance.

E.E. gururla öne çıktı.

"Mr. Gardiner'in pek çok sorumluluğu var," dedi, "özellikle de Mr. Rand'ın hastalığından bu yana. Basını ancak yardımcılarının aldığı notlardan izliyor."

Daha yaşlı bir gazeteci kalabalıktan sıyrıldı.

"Üstelediğim için özür dilerim, Mr. Gardiner, ama 'okuduğunuz' gazetelerin adlarını öğrenmeyi çok isterdik, hiç değilse yardımcılarınızın notları aracılığıyla okuduğunuz gazetelerin..."

"Hiçbir gazete okumam," dedi Chance. "Televizyon seyrederim."

Gazeteciler tedirginlikle sustular. "Bununla demek istediğiniz," diye konuştu sonunda biri, "televizyon yayınlarının basına oranla daha tarafsız olduğu mu?"

"Size söylediğim gibi," diye açıkladı Chance, "televizyon seyrederim."

Yaşlı gazeteci hafifçe döndü.

"Teşekkürler, Mr. Gardiner," dedi, "yıllardan beri ünlü bir kişinin yapmış olduğu, belki de bu en açık itiraftan ötürü teşekkürler. Gazeteleri okumamak gözüpekliğini gösteren tanınmış kişiler pek azdır. Ama şimdiye kadar hiçbiri bunu kabul etmek yürekliliğini göstermedi"

E.E. ve Chance dışarı çıkarken, genç bir kadın fotoğrafçı önlerine geçti.

"Sizi rahatsız ettiğim için üzgünüm Mr. Gardiner," dedi soluk soluğa, "ama son bir resminizi çekebilir miyim; çok iyi resim verdiğinizi biliyor musunuz?"

Chance genç kıza kibarca gülümsedi; E.E. somurttu. Onun öfkesi Chance'ı şaşırttı. Neden canının sıkıldığını anlayamıyordu.

Başkan, önceki gün basında yer alan yazıların özetine dalgın dalgın göz gezdirdi. Bütün başlıca gazeteler Maliye Enstitüsü'ndeki söylevini yayınlıyor, Benjamin Rand ve Chauncey Gardiner'le ilgili sözlerine yer veriyorlardı. Başkan, Gardiner hakkında daha çok şey öğrenmenin iyi olacağını düşündü.

Özel sekreterini çağırdı ve Gardiner'le ilgili el altındaki bütün bilgileri toplamasını söyledi. Daha sonra, iki görüşme arasında, onu odasına çağırttı.

Başkan sekreterinin kendisine uzattığı dosyayı aldı. Açtı. Rand'la ilgili eksiksiz bir rapor buldu, bunu hemen ayırdı, işadamının şoförünün Gardiner'in geçirdiği kazayla ilgili kısaca anlattıkları ve BU GECE programında Gardiner'in söyledikleri de dosyadaydı.

"Başka bir bilgi yok gibi, Başkanım," dedi sekreter duralayarak.

"Sizden istediğim her zamanki bilgiler, birini Beyaz Saray'a çağırmadan topladıklarımız; o kadar."

Sekreter tedirginlikle kımıldandı.

"Her zamanki kaynaklarımıza başvurdum Başkanım, ama bunlar. Mr. Chauncey Gardiner hakkında bir bilgi vermiyor gibi."

Başkan kaşlarını çattı, buz gibi bir sesle karşılık verdi:

"Sanırım, Mr. Chauncey Gardiner bir ana-babadan dünyaya geldi, birtakım yerlerde yetiştirildi, bazı ilişkiler kurdu, hepimiz gibi, eminim ki gerek kendisi ve gerek ailesi verdikleri vergilerle ulusun zenginliğine katkıda bulundular. Siz bana temel bilgileri vermekle yetinin, lütfen."

Sekreter rahatsız olmuş göründü.

"Çok üzgünüm Başkanım. Ama size verdiklerim dışında bilgi edinmem mümkün olmadı. Size söylediğim gibi, her zamanki kaynaklarımızın tümüne başvurdum."

Başkan ısrarla dosyayı gösterdi ve ciddi bir sesle sordu:

"Onun hakkında sahip olduğumuz bütün bilgiler bu kadar mı demek istiyorsunuz?"

"Öyle, sayın Başkanım."

"Karşılıklı yarım saat geçirdiğim, söylevimde adıyla sözlerine değindiğim bir adam hakkında haberalma örgütlerimizden hiçbirinin en ufak bilgi sahibi olmadığını mı çıkarmam gerekiyor bundan? 'KİM KİMDİR'e bakmayı düşündünüz mü? Tanrı aşkına, bu da boşa çıktıysa Manhattan abonelerini gösteren telefon rehberini açın."

Sekreter sinirli sinirli güldü.

"Araştırmalarıma devam edeceğim, efendim."

"Çok sevinirim."

Sekreter odadan çıktı ve Başkan not defterini yakalayıp kenarına GARDİNER yazdı.

Birleşmiş Milletler'deki kabul resminden çıkar çıkmaz, Büyük elçi Skrapinov Gardiner'le ilgili gizli bir rapor hazırladı. Chauncey Gardiner, diyordu raporunda, çok zeki ve kültürlü. Gardiner'in Rus dili ve edebiyatını bilmekle öğünebileceği üzerinde de durdu ve onda gitgide artan kötüye gidiş ve toplumsal karışıklık karşısında, Sovyet blokuna yönelik siyasî ve ekonomik tavizler pahasına tehlikeye düşen durumlarını korumaya çalışan Amerikan iş çevrelerinin sözcüsünü gördüğünü de belirtti.

Birleşmiş Milletler'deki Sovyet Misyonu'ndan, Skrapinov Washington'daki Büyükelçiliği aradı ve Özel Bölüm şefiyle görüştü. Gardiner'le ilgili bilgiler için mutlak öncelik istedi. Ailesi, öğrenimi, dostları, ortakları, Rand'la ilişkileri hakkında ayrıntılar istiyor, Başkan'm Gardiner'i bütün ekonomik danışmanlarına yeğ tutarak seçmesinin gerçek nedenini keşfetmeye çalışıyordu. Özel Bölüm şefi ertesi sabah ona eksiksiz bir dosya hazırlayacağına söz verdi.

Sonra, Gardiner ve Rand'a yollanacak armağanların seçimiyle Büyükelçi bizzat uğraştı. Her pakette birkaç kilo Beluga havyarı ve özel olarak damıtılmış Rus votkası vardı. Gardiner'in paketine, Krylov'un fabl'larının çok az bulunan, yazarın el yazısıyla düzeltilmiş eski bir baskısını da ekledi. Bu cilt, kısa süre önce tutuklanan Leningrad Bilimler Akademisi'nin Yahudi üyelerinden birinin özel koleksiyonuna el konması sonucu sağlanmıştı.

Daha sonra, traş olurken Büyükelçi bir kumar oynamaya karar verdi: O akşam Philadelphia'da toplanacak Uluslararası Ticaret Odaları Kongresi'nde yapması gereken konuşmada Gardiner'in adından da söz edecekti. Moskova'daki üstleri tarafından onaylanmış bulunan söyleve kattığı paragrafta, Amerika Birleşik Devletlerinde "Sağduyu sahibi devlet adamlarının -özellikle Mr. Chauncey Gardiner'in temsil ettiği- ortaya çıkışını selamlıyordu. Bu adamlar, karşıt siyasal sistem şeflerinin ani toplumsal ve politik değişimler sonucu birden iskemlelerinin altlarından çekilmesi ve kendilerini yerde bulma tehlikesiyle karşılaşmak istemiyorlarsa, üzerinde oturdukları iskemleleri birbirine yaklaştırmaları gerektiğinin kesinlikle bilincindeydiler."

Skrapinov'un söylevi büyük başarı kazandı. Gardiner'le ilgili bölüm başlıca yayın organlarında belirtildi, Skrapinov geceyarısı, televizyon seyrederken, söylevinden alınan bölümleri dinledi ve Gardiner'in - konuşmacıya göre kırk sekiz saat içinde Amerika Birleşik Devletleri Başkanı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Büyükelçisi tarafından ardından söz edilen adam- ön plana alındığını gördü.

Krylov'un eserinin baş sayfasına, Büyükelçi şunları yazmıştı: "BU FABLI DAHA AÇIK HALE GETİRMEK MÜMKÜNDÜ, AMA KAZLARI KIZDIRMAYALIM" (Krylov). -Mr. CHAUNCEY GARDİNER'E HAYRANLIĞIM, YAKINDA TEKRAR GÖRÜŞME UMUDU VE DOSTLUKLA, SKRAPINOV.

Birleşmiş Milletler'deki kabul resminden çıkınca, Chance ve E.E. doğru kadının dostlarının evine gittiler. En az iki kat

yüksekliğindeki bir salona girdiler. Salonun yarı yüksekliğinde bir galerinin çok ince işlenmiş korkuluğu duvar boyunca ilerliyordu. Salon heykellerle, parlak eşyaların doldurduğu vitrinlerle kaplıydı; altın kordonun ucundaki avize, çiçeklerinin yerine ışıl ışıl mumlar takılmış bir ağaca benziyordu.

Sağda solda konuk grupları toplaşmaktaydı; garsonlar kadeh dolu tepsilerle bir gruptan diğerine gidiyorlardı. Ev sahibesi yeşil elbiseli, çok açık göğsünde mücevherler parıldayan şişko bir kadın; kollarını açıp onlara doğru geldi. İki kadın sarmaş dolaş oldular ve öpüştüler; sonra E.E. yanındakine tanıştırdı. Kadın elini uzattı ve bir an Chance'ın elini tuttu.

"Nihayet, nihayet," diye bağırdı sevinçle, "ünlü Chauncey Gardiner! E.E. her şeyden çok, özel hayatınızı gizli tutmaya çalıştığınızı bana söyledi."

Daha ince bir düşünce kafasından geçmiş gibi sustu, sonra vücudunun belden yukarısını geri atıp onu tepeden tırnağa süzdü.

"Ama şimdi, ne yakışıklı bir adam olduğunuzu görünce, korkarım sizinle... yakınlığını gizli tutmaya çalışan E.E.'nin kendisi!"

"Sophie, şekerim," diye fısıldadı E.E.

"Biliyorum, biliyorum. Birden tedirgin oldunuz! Ama insanının özel hayatını korumasında hiçbir kötülük yok, şekerim."

Güldü ve elini Chance'm koluna koyarak neşeyle devam etti:

"Lütfen beni bağışlayın, Mr. Gardiner, E.E. ve ben bir

araya geldik mi hep böyle şakalaşırız. Resimlerinizde görüldüğünden de iyisiniz. İtiraf etmeliyim ki WOMEN'S WEAR DAILY(*) nin görüşünü paylaşıyorum; bu görünüşünüzle günümüzün en iyi giyimli işadamlarından birisiniz. Tabii, uzun boyunuz, geniş omuzlarınız, dar kalçalarınız, uzun bacaklarınız ve..."

"Sophie, rica ederim..." diye araya girdi E.E.

"Bundan sonra başka şey söylemeyeceğim, söz veriyorum. İkiniz peşimden gelin. Size birkaç ilginç kişi tanıştıracağım. Herkes Mr. Gardiner'le konuşmak için o kadar sabırsızlanıyor ki!"

Chance davetlilerin birçoğuyla tanıştırıldı. El sıktı, kadınlarla erkeklerin meraklı bakışlarını yakaladı ve adlarını belli belirsiz anlayarak kendi adını söyledi. Ufak tefek ve çıplak başlı bir adam onu yüksek, sivri köşeli bir eşyaya kadar geriletmeyi başardı.

"EİDOLON yayınlarından Ronald Stiegler," diye tanıttı kendini. "Sizinle tanıştığıma çok memnunum, efendim."

Elini uzattı.

"Televizyondaki konuşmanızı büyük ilgiyle izledik, az önce de arabayla buraya gelirken radyoda, Sovyet Büyükelçisi'nin Philadelphia'da sizin adınızdan söz ettiğini işittim..."

"Radyoda mı? Arabanızda televizyon yok mu?" diye sordu Chance.

Stiegler çok eğlenmiş göründü.

"Radyo dinleyecek zamanı zor buluyorum. Bu trafik sıkışıklığında, insanın devamlı tetikte olması gerekiyor."

(*) Birleşik Amerika'nın başlıca günlük moda gaztelerinden.

Garsonlardan birini durdurdu, içinde buz ve incecik portakal kabuğu bulunan bulunan bir votka martini istedi. Duvara dayanarak konuşmasına devam etti:

"Yardımcılarım ve ben, bizim için bir kitap yazmayı düşünüp düşünmeyeceğinizi tartıştık. Özel konunuzla ilgili bir kitap. Beyaz Saray'ın görüşünün, aydının ya da emekçinin görüşünden ayrıldığı açık. Ne dersiniz?"

Birkaç yudumda kadehini boşalttı ve garson bir tepsi içkiyle tekrar geçtiğinde, yeni bir kadeh aldı.

"Siz de bir içki alır mısınız?" diye sordu.

"Hayır, teşekkür ederim. İçki içmiyorum."

"Düşünüyorum da: Felsefeniz daha geniş yığınlara ulaştırılsa çok yerinde ve ülkenin yararına olur diyorum. Eidolon yayınları size bu hizmette bulunmaktan büyük mutluluk duyacak. Şimdiden, oldukça yüklü ve altı haneli bir sayıya erişilecek yazar hakları üzerinden size bir avans verebileceğimi, ayrıca satış üzerinden önemli bir yüzde ve ikincisi baskı garantisi sağlayabileceğimi söyleyebilirim. Anlaşma bir iki gün içinde imzalanabilir. Kitabı da bize, diyelim ki bir ya da iki yıl içinde teslim edersiniz."

"Yazmak bilmem," dedi Chance.

Stiegler tepeden bakarcasına, yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle konuştu:

"Tabii, ama günümüzde kim biliyor yazı yazmayı? Mesele değil bu. En iyi yazarlarımızı ve araştırmacılarımızı emrinize verebiliriz. Şahsen, çocuklarıma basit bir kart yazacak yetenekte bile değilim. Başka?"

"Okumayı bile bilmiyorum," dedi Chance.

"Tabii bilmiyorsunuz!" diye bağırdı Stiegler. "Kimin oku-

yacak zamanı var? İnsan her şeye yüzeyde kalan bir göz atmakla, konuşmakla, dinlemekle, bakmakla yetiniyor. Mr. Gardiner, yayıncı olarak sizinle böyle konuşacak kişilerin en sonuncusu olmam gerektiğini itiraf ediyorum ama... günümüzde yayıncılık bir çiçek bahçesi olmaktan çok uzak."

"Ne tür bir bahçe bu?" diye sordu Chance ilgiyle.

"Önceleri neyse neymiş ama, artık eski halinde değil. Tabii, gelişmeye, yayılmaya devam ediyoruz. Ama çok kitap yayınlanıyor. İş hayatındaki gerileme, yerinde sayma ve işsizlik... Her neyse, sanırım biliyorsunuz, kitaplar artık fazla bir şey vermiyor. Ama, az önce de dediğim gibi, her zaman sizin boyutlarınızda bir ağaca ayrılmış önemsenecek büyüklükte bir toprak parçası bulunur. Evet, bir Chauncey Gardiner'in Eidolon yayınları arasında yeşerdiğini görüyorum! Tasarımızın ana hatlarıyla ilgili olarak size ufak bir şey söyleyebilirim ve bir takım sayılar verebilir miyim? Yine Randlarda mı oturuyorsunuz?"

"Evet."

Yemeğin hazır olduğu bildirildi. Konuklar yemek salonunda birbirine uygun olarak yerleştirilmiş masaların çevresinde yer aldılar. On konuk iki kadın arasına oturmuş bulunan Chance'ın masasını çevreliyordu. Konuşma çabucak politikaya kaydı. Chance'ın karşısında oturan yaşlı bir adam ona hitap etti, rahatsız olan Chance kaskatı kesildi.

"Söyler misiniz Mr. Gardiner, hükümet ne zaman sanayi kalıntılarını zehir olarak tanımlamaktan vazgeçecek? DDT'nin yasaklanmasını kabul ettim çünkü DDT bir zehir ve yeni kimyevî maddelerin keşfedilmesi bir sorun yaratmıyor. Ama, kerosen kalıntılarının sağlığa zarar verdiği gerek-

çesiyle, örneğin yakıt üretimini yasaklamak sözkonusu olduğunda durum çok değişiyor!"

Chance ses çıkarmadan yaşlı adamı süzdü.

"Tanrı aşkına, fabrikalardan çıkan isle zararlı böcekleri öldürmeye yarayan toz arasında dünya kadar fark olduğunu iddia ediyorum! Herhangi bir salak bunu anlar!"

"İş de gördüm toz halinde ilâç da," dedi Chance. "İkisinin de bahçedeki bitkilere zararlı olduğunu biliyorum."

"Aferin!" diye bağırdı Chance'ın sağında oturan kadın. "Çok harika bu adam," diye fısıldadı diğer komşusuna herkesin işitebilmesi için yüksek sesle.

Diğer konuklara da:

"Mr. Gardiner'de en çapraşık konuları çok basite indirgemek gibi şaşırtıcı bir yetenek var," dedi. "Ama bunları alışılmış günlük düzeye getirmekle, önde gelen kişilerin soruna verdikleri önem ve önceliği bana anlatmış oluyor. Bu önde gelen kişiler arasında Mr. Gardiner ve ünlü masa komşumuzun adını sık sık anan Başkanımız da var."

Konukların birçoğu gülümsedi.

Seçkin görünüşlü, iğreti gözlüklü bir adam Chance'a doğru eğildi:

"Kabul Mr. Gardiner," dedi, "Başkanın söylevi rahatlatıcıydı. Yine de eldeki verileri hesaba katmak gerek: İşsizlik, tarihimizde benzeri bulunmayan, felâket sayılabilecek boyutlara varıyor; Borsa'daki düşüş devam ediyor ve 1929 yılındaki büyük malî kriz sırasında erişilen düzeye yaklaşıyor; En önemli ve en güvenilir firmalardan bazıları iflâs bayrağını çektiler. Açıkça söyler misiniz efendim, Başkanın bu çöküşü durduracak yetenekte olduğuna inanıyor musunuz?"

"Mr. Rand, Başkan'ın ne yaptığını bildiğini söylüyor," dedi Chance ağır ağır. "Konuştular; bu konuşma sırasında yanlarındaydım ve Mr. Rand, Başkan gittikten sonra bana böyle dedi."

"Ya savaş?" diye sordu Chance'ın solunda oturan genç kadın ona doğru eğilerek.

"Savaş mı? Hangi savaş?" dedi Chance. "Televizyonda çok savaş gördüm."

"Ne yazık ki öyle," dedi kadın, "gerçeğin düşünü gördüğümüz zaman televizyon bizi uyandırıyor. Milyonlarca kişi için, sanırım savaş sadece bir televizyon yayını. Ama orada, cephede, gerçek insanlar hayatlarını veriyorlar."

Yemek salonuna bitişik odalardan birinde, Chance kahvesini yavaş yavaş yudumlarken, konuklardan biri sessizce yanına geldi. Kendini tanıttı, onu dikkatle süzmekten bir an bile vazgeçmeden yanma oturdu. Chance'dan yaşlıydı ve sık sık televizyona çıkan bazı adamları andırıyordu. Kır ve ipeksi, iyice arkaya taranmış uzun saçları alnını açıkta bırakıyor ve ensesine dökülüyordu. Şaşırtıcı uzunluktaki kirpikler geniş ve anlamlı gözlerini gölgeliyordu. Tatlı sesle konuşuyor ve ara sıra, kısa, keskin bir kahkaha koyveriyordu. Chance adamın sözlerini de, niçin güldüğünü de anlamıyordu. Adamın bir cevap beklediğini her farkedişinde, evet diyordu. Çoğu kere, sadece gülümsemek ve başını sallamakla yetiniyordu. Birden, adam eğildi ve açık cevap gerektiren bir soru fısıldadı. Chance yine sorduğu nu anlamayarak, bir şey söylemedi. Adam sorusunu tekrarladı. Bir ke-

re daha, Chance ağzını açmadı. Adam iyice sokuldu ve onu ateşli bakışlarla süzdü; anlaşılan, Chance'm yüzünde farkettiği bir şey, adamı soğuk ve anlamsız bir sesle şu soruyu sormaya itti:

"Bunu şimdi yapmak ister misiniz? Yukarı çıkabiliriz."

Chance adamın kendisinden ne beklediğini bilmiyordu. Elinden gelmeyecek bir şey yapmasını isterse ne olacaktı? Sonunda:

"Görmek isterim," dedi.

"Görmek mi? Beni mi görmek, demek istiyorsunuz? Bu işi tek başıma yaparken mi?"

Adam, şaşkınlığını gizlemeye çalışmıyordu.

"Evet," dedi Chance. "Seyretmeyi, görmeyi çok severim."

Adam bakışlarını çevirdi, sonra yeniden Chance'a döndü.

"İstediğiniz buysa peki, bence de kabul," dedi kararlı bir sesle.

Likörler dağıtılır dağıtılmaz, adam Mr. Chance'ı ısrarla süzdü, sabırsızlığını gizlemeyerek koluna girdi. Beklenmedik güçte bir çekişle onu yanına yaklaştırdı.

"Tam sırası," diye fısıldadı. "Yukarı çıkalım."

Chance gittiği yeri E.E.'ye bildirmesinin gerekip gerekmediğini düşünüyordu.

"E.E.'ye bir sözünü edeyim," dedi.

Adam onu dehşetle süzdü.

"E.E.'ye sözünü etmek mi?"

Durdu.

"Anlıyorum. Peki, bir şey farketmez aslında: Daha sonra söylersiniz."

"Şimdi olmaz mı?"

"Rica ederim, çıkalım," dedi adam. "Bu kargaşalıkta sizin yokluğunuzu farkedemez. Dipteki asansöre kadar bir şey olmamış gibi yürüyüp doğru yukarı çıkacağız. Hadi, ardımdan gelin."

Konuk kalabalığı arasından kendilerine bir yol açtılar. Chance çevresine göz attı, ama E.E.'yi göremedi.

Asansör dar, duvarları yumuşacık ve kırmızı bir kumaşla kaplıydı. Adam ani bir hareketle elini Chance'm bacak arasına götürdü. Chance ne yapacağını bilmiyordu. Adamın yüzünde dostça bir anlam vardı; bir telaş okunuyordu bu yüzde. Eli Chance'ın pantolonunu karıştırmaya devam ediyordu. En iyisinin hiç tepki göstermemek olduğunu düşündü.

Asansör durdu. Adam önden çıktı ve Chance'ın kolunu tuttu. Ortalık sessizdi. Yatak odasına girdiler. Adam Chance'a oturmasını söyledi. Duvarda gizli küçük barı açtı ve Chance'a bir kadeh içki teklif etti. E.E.'nin arabasında olduğu gibi bayılmaktan korkuyordu Chance; dolayısıyla bu teklifi geri çevirdi. Adamın sunduğu garip kokulu pipoyu da geri çevirdi. Adam kendine koca bir bardak içki doldurdu ve neredeyse bir dikişte içti. Sonra Chance'ın yanma yaklaşıp onu kucakladı, bacaklarını onunkilere yapıştırdı. Chance hareketsiz durdu. Bunun üzerine adam Chance'm boynunu ve yanaklarını öptü, sonra saçlarını kokladı, karıştırdı. Chance böyle bir sevgi uyandırmak için ne dediğini ya da ne yapmış olduğunu düşündü. Televizyonda buna benzer bir şey hatırlamak için büyük çabalar harcadı, ama bir adamın başka bir adamı öptüğü film sahnesini hatırlaya-

bildi sadece. Üstelik o sıra olup bitenler ona pek açık seçik gelmemişti. Hareketsiz durmaya devam etti.

Adamın bunda hiç sakınca görmediği belliydi; gözleri kapalı, dudakları aralanmıştı. Elini Chance'm ceketinin altına götürdü, ısrarla karıştırdı; sonra, geri çekildi, Chance'a baktı ve telaşla soyunmaya başladı. Pabuçlarını çıkardı ve çırılçıplak, yatağa uzandı. Chance'a işaret etti: Chance yatağın yarıında durmuş, gözlerini yatakta yatan adama dikmişti. Şaşkınlıkla, adamın kendi etini tuttuğunu gördü, vücudu hopluyor, titriyor ve inliyordu.

Adam kuşkusuz hastaydı. Chance televizyonda nöbet geçiren adamlar görmüştü. Eğildi ve birden adam onu yakaladı. Dengesini yitirdi, az kaldı çıplak gövdenin üzerine düşüyordu. Adam bacağına yapıştı, bir şey söylemeden Chance'm pabucunun tabanını sertleşen aletine bastırdı.

Pabucunun altından et parçasının aldığı boyutları, adamın karnından yukarı dikilişini, artan sertliğini görünce, Chance İhtiyar Adam'ın bahçesinde işçinin gösterdiği resimleri hatırladı. Kendini rahatsız hissediyordu. Yine de ayağını adamın eti üzerine bıraktı, titreyen vücudu seyretti ve çıplak bacakların iyice gerildiğini gördü, bir iç ürküntüsünden gelen yakınmaları işitti. Sonra adam, Chance'ın pabucunu daha da büyük bir güçle etine bastırdı. Pabucun altından, kısa atımlarla beyazımsı bir madde fışkırdı. Adamın yüzü sarardı; başı bir yandan öbürüne devrildi. Son bir çırpınmadan sonra titremeler ve ürpertiler azaldı, Chance'ın pabucunun altında gerilen kaslar gevşedi ve birden güç kaynağından yoksun kalmışçasına çöktü. Adam gözlerini kapadı. Chance ayağını kurtardı ve sakin sakin çıktı gitti.

Asansöre kadar yolunu buldu, alt kata vardığında seslerin geldiği yöne doğru uzun bir koridoru izledi. Az sonra konukların arasına dönmüştü. E.E.'yi ararken biri omuzuna dokundu. O'ydu.

"Canınızın sıkıldığını ve gittiğinizi sandım da korktum," dedi. "Ya da sizi kaçırdıklarını düşündüm. Biliyor musunuz, burada sizi kaçırmaktan başka şey istemeyen pek çok kadın var."

Chance neden birinin kendisini kaçırmak istediğini anlayamıyordu. Bir süre sustu, sonra:

"Bir kadınla değildim," dedi. "Bir erkekleydim. Yukarı çıktık, ama kendisi rahatsızlandı ve ben aşağı indim."

"Yukarda mı? Chauncey, hep tartışmalara sürükleniyorsunuz. Bu partide sizi rahatlamış ve mutlu görmeyi o kadar istiyorum ki."

"Adam rahatsızlandı," dedi Chance. "Bir süre onun yanında kaldım!"

"Pek az adam sizin kadar güçlüdür; bunca alkol ve gevezeliğe dayanamazlar," dedi E.E. "Siz bir meleksiniz, şekerim. Tanrıya şükür, insana yardım edip rahatlatacak sizin gibi adamlar var şimdilik."

Davetten dönünce Chance odasına çıktı, yattı ve televizyon seyretti. Oda karanlıktı; ekrandan duvarlara hafif bir ışık yansıyordu. Chance kapının açıldığını duydu. E.E. sabahlıkla içeri girdi ve yatağa yaklaştı.

"Uyuyamıyorum Chauncey," dedi. Omuzuna dokundu.

Chance televizyonu kapayıp ışığı yakmak istedi.

"Hayır, rica ederim bırakın," dedi E.E. "Böyle oturalım."

Yatağın üzerine, yakınına oturdu, kollarıyla dizlerini sardı.

"Sizi görmem gerekiyordu," dedi, "biliyorum, biliyorum," diye fısıldadı kesik kesik, "buraya, odanıza geldiğim için bana kızmadığınızı biliyorum. Kızmadınız, değil mi?"

"Kızmadım," dedi Chance.

Kadın yavaşça yaklaştı; saçları Chance'ın yüzüne değdi. Ani bir hareketle sabahlığını çıkardı ve yorganın altına süzüldü.

Vücudunu onunkine yapıştırdı, Chance göğsünde ve kalçalarında dolaşan elini hissetti. Okşuyor, yokluyor, aşağı iniyor, parmakları derisini sinirli sinirli mıncıklıyordu. O da elini uzattı ve kadının boynunda, göğsünde, karnında dolaştırdı. Kadının titrediğini hissetti; bacaklarının açıldığını hissetti. Ne yapacağını kestiremeyerek, elini çekti. Kadın, kendisini yiyip yutmasını dilercesine, başını nemli etine bastırıp titremeye, ürpermeye devam etti. Anlaşılmaz çığlıklar attı, boğuk sesler çıkardı, kesik tutarsız cümleler söyleyerek hayvan solumasını andıran gürültüler koyverdi. Durmadan vücudunu öperek, hem inlemeye hem de gülmeye koyuldu, dili Chance'm pörsük etine doğru uzandı, başı aşağıdan yukarı oynarken birleştirdiği bacakları havada çırpınıyordu. Debelendi ve Chance uyluklarının nemini hissetti.

Ona bakmayı ne denli yeğ tuttuğunu, ancak onu seyrederken belleğine kazıyıp elde edebileceğini söylemek isterdi çok. Ona elleriyle gözleriyle olduğu kadar iyi ya da eksiksiz dokunamayacağını anlatacak söz bulamıyordu. Ona

bakmak aynı anda her olanağı sağlıyordu, oysa dokunmak sınırlıydı. Dokunulmayı istemeyen televizyon ekranı gibi, E.E. de, Chance'dan kendisine dokunmasını istememeliydi.

Chance kıpırdanmadı, direnmedi. Birden E.E. hareketsiz kaldı ve başını erkeğin göğsüne bıraktı.

"Beni istemiyorsun," dedi. "Bana karşı hiçbir şey hissetmiyorsun. Hiçbir şey."

Chance onu tatlılıkla itti ve bütün ağırlığıyla yatağın kenarına çöktü.

"Anladım, anladım," diye bağırdı kadın, "seni tahrik etmiyorum!" Chance ne demek istediğini anlamıyordu. "Anladım! Seni tahrik etmiyorum! Doğru, değil mi Chauncey?"

Chance döndü ve kadını süzdü.

"Size bakmayı seviyorum."

Kadın şaşkınlıkla seyretti onu.

"Bana bakmayı mı?"

"Evet. Bakmayı seviyorum."

Kadın soluk soluğa, nefes alışını düzenlemeye çalışarak doğruldu.

"Bunun için mi... Bütün istediğin bu mu, bana bakmak mı?"

"Evet. Size bakmayı seviyorum."

"Ama bu seni tahrik etmiyor mu?"

Elini aşağı götürüp etini yakaladı ve avucunda tuttu. Bu kez Chance da ona dokundu; parmakları kadının içinde kımıldadı. Yeniden, E.E. ürperdi, başını ona çevirdi ve ateşli bir saldırıyla ağzı pörsük etine yapıştı, emdi, diliyle yaladı, dişleriyle ısırdı, umutsuzca ona hayat vermeye çalıştı. Chance kadın durana dek sabırla bekledi.

E.E. acı acı ağladı.

"Beni sevmiyorsun," diye bağırdı. "Sana dokunınama bile dayanamıyorsun!"

"Size bakmayı seviyorum," dedi Chance.

"Ne demek istediğini anlamıyorum," diye yakındı kadın. "Ne yapsam seni heyecanlandıramıyorum. Ve bana bakmayı sevdiğini söylemeye devam ediyorsun... Bana bakmayı! Yalnız... yalnız... olduğum zaman mı demek istiyorsun?"

"Evet, size bakmayı seviyorum.

Televizyondan gelen mavimsi ışıkta, E.E. onu buğulu gözlerle süzdü.

"Sen bana bakarken mi zevk almaını istiyorsun?"

Chance cevap vermedi.

"Kendi kendimi okşarsam bu seni tahrik eder, daha sonra benimle sevişir misin?"

Chance anlamadı.

"Size bakmak isterim," diye tekrarladı.

"Sanırım şimdi anlıyorum."

E.E. yerinden kalktı, hızlı adımlarla odada gidip gelmeye, televizyonun önünden geçerek geri dönmeye koyuldu; ara sıra dudaklarından bir sözcük fırlıyordu, soluğundan biraz daha güçlü bir sözcük.

Yatağın yanına döndü. Sırtüstü uzandı ve parmaklarını vücudunda gezdirdi; yavaş yavaş bacaklarını açtı ve elleri karnında tırtıllar gibi süründü. Vücudu dalgalandı, dikenli otların üzerine uzanmış gibi debelendi. Göğüslerini, kaba etlerini, uyluklarını okşadı. Hızlı bir hareketle, bacakları sürüngen dallar gibi Chance'ın çevresine dolandı. Zorlu titremeler vücudunu sarstı, ardından hafif ürpertiler geldi geçti. Sonunda kımıldamaz oldu; uykuya dalmış gibiydi.

Chance yorganı kadının üzerine çekti. Sonra, ses tonunun iyice alçak tutarak birkaç kere istasyon değiştirdi. Yan yana yatakta yatıyorlardı ve Chance, kımıldanmaktan çekinerek televizyon seyrediyordu.

Daha sonra E.E.: "Seninle o kadar özgürüm ki," dedi. "Seninle tanışana dek, bana yaklaşan erkekler beni tanıyamadılar diyebilirim. Kollarında tutabilecekleri, delebilecekleri, pisletebilecekleri tulumdum ben. Onların değişik sevişme yollarına hizmet ediyordum sadece. Ne istediğimi anlıyor musun?"

Chance ona baktı, ama bir şey söylemedi.

"Sevgilim... İçgüdülerimi özgür kılıyorsun: İstek içimde yükseliyor ve bana baktığında, ihtirasım bunu eritiyor. Beni özgürlüğe kavuşturuyorsun. Kendi kendimi keşfediyor ve yıkanıyor, arınıyorum."

Chance sesini çıkarmadı.

E.E. gerindi ve gülümsedi.

"Chauncey, sevgilim, sana söyleyecek bir şeyim var: Benjamin yarın benimle Washington'a uçmayı ve Capitol balosunda bulunmanı istiyor. Benim gitmem gerekli. Yardım Kurulu başkanıyım. Geleceksin, değil mi?"

"Sizinle gelmeyi çok isterim," dedi Chance.

E.E. göğsünde büzüldü ve yeniden uyukladı. Chance da, uykuya dalana dek televizyon seyretti.

ALTI

Mrs. Aubrey sabah Chance'ı aradı.

"Sabah gazetelerini okudum efendim. Hepsinde adınız var, fotoğraflar da harika! Büyükelçi Skrapinov'la... bir de Genel Sekreter'le birlikte resminiz çıkmış... Bir başka resimde de... adını hatırlamadığım bir Alman kontuyla birliktesiniz. DAILY NEWS bütün bir sayfada Mrs. Rand'la çekilen resminizi veriyor. VILLAGE VOICE bile..."

"Gazeteleri okumuyorum," dedi Chance.

"Başlıca televizyon istasyonları da, programları için öncelikle sizi istiyorlar, Ayrıca FORTUNE, NEWSWEEK, LIFE LOOK, VOGUE, HOUSE AND GARDEN dergileri görüşme yapmak dileğindeler. IRISH TIMES telefon etti, SPECTATOR, SUNDAY TELEGRAPH ve GUARDIAN da; size bir basın toplantısı yaptırma isteğindeler. Lord Beauclerk adlı biri özel bir televizyon programına katılabilmeniz için BBC'nin özel uçak tutmaya hazır olduğunu size bildirmemi rica etti; konuğu olmayı kabul edeceğinizi umuyor ve evini

emrinize veriyor. JOURS DE FRANCE'ın, DER SPIEGEL'in, OBSERVATORE ROMANO'nun, PRAVDA'nın, NEUE ZURICHER ZEITUNG'un New York muhabirleri sizden randevu almak için aradılar. Kont Brockenburg-Schulendorff Batı Almanya'da STERN dergisinin kapağını size ayırdığını bildirmek için telefon etti; STERN televizyon konuşmalarınızın dünya haklarını satın almayı istiyor ve şartlarınızı bekliyor.

Fransa'da L'EXPRESS dergisi düzenleyeceği açık oturumda bulunup Amerika'daki durgunlukla ilgili tartışmaya katılmanızı diliyor. Dergi bütün yol masraflarınızı üzerine alıyor. Fransa'da bulunduğunuz sürece kendisinde kalmanızı teklif etmek için, Mr. Gaufridi sizi iki kere aradı. Tokyo Borsası yöneticileri, verileri geri alan yeni Japon elektronik beynini incelemenizi istiyor..."

Chance kadının sözünü kesti.

"Bütün bu insanlarla karşılaşmak istemiyorum."

"Anlıyorum efendim. Çözümlenmesi gerekli iki nokta daha var: WALL STREET JOURNAL, First American Financial Corporation yönetim kuruluna seçilmenizin gün meselesi olduğunu bildirdi, sizden de bir açıklama istiyor. Bence, şimdiden onlara bir tahminde bulunursanız, piyasaya büyük ölçüde desteği olur..."

"Onlara hiçbir şey verememem."

"Peki efendim. Son bir tekliften daha size sözetmek zorundayım. Eastshore Üniversitesi yöneticileri, bu ders yılı başlangıcında sizi 'şeref doktoru' yapmak istiyorlar, ama daha önce bunu kabul edeceğinizden emin olmayı arzuluyorlar."

"Doktora ihtiyacım yok," dedi Chance.

"Yöneticilerle konuşmak ister misiniz?"

"Hayır."

"Anlıyorum. Ya gazeteler konusunda?"

"Gazeteleri sevmiyorum."

"Yabancı muhabirleri görmek istiyor musunuz?"

"Onları televizyonda sık sık görüyorum nasılsa."

"Peki efendim. Az kaldı unutuyordum, Mrs. Rand özel uçağın saat dörtte Washington'a gitmek üzere havalanacağını size haber verınemi söyledi. Orada, ev sahibenizin yanında olacağınızı hatırlatmaını da istedi."

Özel Bölüm şefi Karpatov, Büyükelçi Skrapinov'la görüşmek üzere cuma günü geldi. Hemen Büyükelçinin yanma alındı.

"Gardiner dosyasında hiçbir ek bilgi yok," dedi incecik dosyayı Büyükelçinin masasına bırakırken.

Skrapinov dosyayı kenara itti.

"Geri kalanlar nerede?" diye sordu sert bir sesle.

"Arşivlerde onunla ilgili hiçbir şey yok, Yoldaş Skrapinov.

"Karpatov, elle tutulur bilgiler istiyorum."

Karpatov kararsızlıkla konuştu.

"Büyükelçi Yoldaş, Gardiner hakkında bütün bildiklerimizi Beyaz Saray'ın da keşfetmeye çalıştığını gördüm. Bu da adamın önde gelen bir siyasî önemi bulunduğunu gösterir."

Skrapinov ona öfkeli bir bakış yöneltti, sonra yerinden kalktı ve masasının ardında gidip gelmeye koyuldu.

"Sizin bölümden istediğim," dedi, "sadece bir tek şey: Gardiner'le ilgili elle tutulur bilgiler."

Karpatov, somurtuk bir yüzle dimdik duruyordu.

"Büyükelçi Yoldaş," diye karşılık verdi, "bu adam hakkında en ufak bilgi edinemediğimizi size bildirmek görevimdir. Daha önce yaşamamış olduğu bile söylenebilir neredeyse."

Büyükelçinin eli masasına indi ve küçük bir heykelcik yere yuvarlandı. Karpatov, titreyerek eğildi ve heykeli dikkatle masanın üzerine koydu.

"Sanmayın ki,"diye bağırdı Büyükelçi, "bana böyle saçma sapan şeyler söylemenize göz yumacağım! Bunları kabul etmiyorum! Daha önce yaşamamış olduğu bile söylenebilir neredeyse!' Gardiner'in bu ülkenin en önemli kişilerinden biri olduğunu farkediyor musunuz? Ve bu ülke Gürcistan değil, Amerika Birleşik Devletleri, dünyanın en büyük emperyalist ülkesi! Her gün milyonlarca kişinin geleceği hakkında karar verenler, Gardiner gibi adamlar! 'Daha önce yaşamamış olduğu bile söylenebilir neredeyse!' Deli misiniz? Söylevimde bu adamın adından bahsettiğimi anlıyor musunuz?"

Sustu ve Karpatov'a doğru eğildi.

"Özel Bölümünüzdeki görevlilerin tersine, yirminci yüzyılda 'ölü canlar'ın(*) varlığına inanmıyorum. Amerikan televizyonunda sık sık gösterdikleri, gelip başımıza dert olan diğer gezegenlerde yaşayan insanlara inanmadığım gibi. Beni iyi dinleyin. Chauncey Gardiner'le ilgili bütün bilgilerin dört saat içinde bana getirilmesini istiyorum!"

Başını eğen Karpatov odadan çıktı.

(*) Gogol'un aynı adı taşıyan eserini anarak.

Dört saat geçip Karpatov'dan söz edildiğini duymayınca, Büyükelçi ona bir ders vermeyi kararlaştırdı. Resmî olarak Büyükelçiliğin küçük bir memuru bilinen, ama aslında Dışişlerinin en önemli kişilerinden sayılan Sulkin'i çağırttı.

Skrapinov acı acı Karpatov'un beceriksizliğinden yakındı Sulkin'e, vakit geçirmeden bilgi edinmenin gerekliliği üzerinde durdu ve Sulkin'den Gardiner'in geçmişiyle ilgili gerçeğe uygun bir görünüm çizmesini istedi.

Öğle yemeğinden sonra Sulkin, Skrapinov'la özel bir görüşme yapmak istedi. İki adam elçiliğin 'Mahzen' diye anılan, dinleme araçlarına karşı özel olarak korunmuş bir odasına geçtiler. Sulkin evrak çantasını açtı ve görkemli bir hareketle kara bir dosya içinden bir tek beyaz yaprak çıkardı. Skrapinov sabırsızlıkla bekliyordu.

"İşte, sevgili dostum, Gardiner'in geçmişinin gerçeğe uygun bir görünümü," diye homurdandı Sulkin.

Skrapinov kağıda bir göz attı, bomboş olduğunu görünce elinden bıraktı, Sulkin'e öfkeli bir bakış yönelterek.

"Anlamıyorum Yoldaş Sulkin," dedi. "Bomboş bir kağıt. Bu, Gardiner'le ilgili bilgilerin bana açıklanmak istenmediği anlamına mı geliyor?"

Sulkin oturdu, bir sigara yaktı, kibriti sallayarak söndürdü.

"Sevgili Büyükelçi Yoldaş, Özel Bölüm ajanlarının yürüttüğü Mr. Gardiner'in geçmişiyle ilgili araştırmalarımız öylesine zorluklar çıkardı ki, sonuçta Gardiner'in geçmişi hakkında en ufak bir ayrıntı keşfedilmekten başka içlerinden biri de saf dışı kaldı."

Sulkin sigarasından bir nefes almak için sustu.

"Yine de, çarşamba akşamı, Gardiner'in BU GECE programına katıldığı bölümün kaydını Moskova'ya yollamakla iyi etmişim. Bu kaydın hemen psikiyatri, nöroloji ve dil bilimi yönünden inceleme konusu edildiğini öğrenmek belki sizi ilgilendirir. En son model elektronik beyinlerimizin yardımıyla, ekiplerimiz Gardiner'in kullandığı sözcükleri, söz dizimini, şivesini, hareketlerini, yüz anlamlarını ve diğer özelliklerini incelediler. Sonuçlar, sevgili Skrapinov, sizi şaşırtabilir. Şu ya da bu şekilde hangi etnik gruba bağlı olduğunu anlamak ya da şivesini Amerika'daki gruplardan herhangi birine bağlamak mümkün olmadı." Skrapinov şaşkınlıkla Sulkin'i süzüyordu. Sulkin soluk bir gülümsemeyle devam etti: "Öte yandan, şunu da öğrenmek belki sizi ilgilendirir, heyecan yönünden Gardiner son yıllarda Amerika'da görülen ünlü kişilerin en dengelisi gibi. Yine de," diye devam etti Sulkin, "sizin Chauncey Gardiner her yönüyle..."

Kağıdı bir ucundan tuttu.

"Bomboş bir kağıt parçası."

"Bomboş bir kağıt parçası mı?"

"Bomboş bir kağıt parçası," diye tekrarladı. Sulkin. "Tam da Gardiner'in şifreli adı."

Skrapinov telaşla elini su bardağına uzattı ve bir dikişte içti.

"Özür dilerim Yoldaş," dedi. "Ama perşembe akşamı, Philadelphia' da vereceğim söylevde Gardiner'e değinmeyi üzerime aldığım sıra, doğal olarak Wall Street'in kaymak tabakasının tanınmış bir üyesine çattığımı sanıyordum. Öyle ya, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı da adından söz etti. Ama eğer, göründüğü gibi..."

Sulkin elini kaldırdı.

"Eğer göründüğü gibi mi? Chauncey Gardiner'in tarifini yaptığınız adam olmadığını düşünmeniz için ne gibi nedenleriniz var?"

Skrapinov lafı ağzında geveledi.

"Bomboş bir kağıt parçası... her türlü bilgiden yoksunluk..."

Sulkin yeniden sözünü kesti.

"Büyükelçi Yoldaş," dedi, "sizi anlayışınızdan ötürü kutlamak için burada bulunuyorum. Gardiner'in aslında yıllardan beri bir hükümet darbesi hazırlayan Birleşik Amerika'daki bir grup seçkin kişinin başta gelenlerinden olduğu konusunda kesin inanca vardığımızı size bildirmem gerekli. Bu grup için kendisi öyle büyük bir önem taşımalı ki salı günü öğleden sonra kamuoyu karşısında görünene kadar kimliğinin en ufak ayrıntılarını gizli tutmayı başardılar."

"Hükümet darbesi mi dediniz?" diye sordu Skrapinov.

"Evet," dedi Sulkin. "Bu olanaktan şüphe mi edeceksiniz?"

"Doğrusu, hayır. Herhalde hayır. Lenin bile bunu öngörmüş gibidir."

"Güzel, çok güzel," dedi Sulkin evrak çantasının kilidini şaklatarak. "Sezginizde haklı olduğunuz ortaya çıktı. Gardiner'e oynamak yönündeki ilk kararınız doğrulanıyor. Çok sağlam bir içgüdünüz var, Skrapinov Yoldaş; gerçek bir Marksist içgüdüsü!"

Yerinden kalktı ve kapıya doğru yürüdü.

"Kısa süre sonra, Gardiner'e karşı nasıl davranacağınız konusunda özel talimat alacaksınız."

Sulkin'in gidişinden sonra, Skrapinov düşündü: İnanılır gibi değil! Her yıl milyonlarca ruble Japonların şeytanca buluşlarına, olağanüstü casusların yıllar boyu yetiştirilmesi, bakımı ve gizlenmesine, keşif için uzaya atılan gezegenlere, memurla dolup taşan elçiliklere, ticaret ateşeliklerine, kültür alışverişlerine, rüşvete, armağanlara harcanıyor - bunların hepsi de, eninde sonunda iyi bir Marksist içgüdü sahibi olmak için! Gardiner'i düşündü ve gençliğini, soğukkanlılığını, liderlik geleceğini kıskandı. BOMBOŞ BİR KÂĞIT- şifreli ad ona İkinci Dünya Savaşı anılarını, sayısız zaferlere koşturduğu partizanları hatırlattı. Belki diplomatlığı seçmekle yanlış iş yapmıştı; herhalde ordu ona daha uygun düşerdi... Ama yaşlanmıştı artık.

Cuma günü öğleden sonra, Başkan'm sekreteri:

"Özür dilerim sayın Başkanım, ama dünden beri Gardiner'le ilgili olarak sadece fazladan birkaç gazete kupürü toplayabildim," dedi. "Onun adından söz eden Sovyet Büyükelçisi'nin söyleviyle, Gardiner'in Birleşmiş Milletler'de gazetecilerle yaptığı konuşma sözkonusu."

Başkan öfkesini gizlemedi.

"Bu kadarı yeter! Benjamin Rand'dan Gardiner konusunda bilgi aldınız mı?"

"Evine telefon ettim efendim. Ne yazık ki Mr. Rand'ın durumu yeniden kötüleşmiş, kendisi ağrı dindirici ilaçların etkisinde. Cevap verecek halde değil."

"Peki, Mrs. Rand'la konuştunuz mu?"

"Evet efendim. Kocasının başucundaydı. Mr. Gardiner'in

özel hayatı konusunda çok dikkatli davrandığını, kendisinin de konuğunun kişiliğindeki bu yöne saygı gösterdiğini bana söylemekle yetindi. Şimdi Mr. Rand yatağa mıhlandığına göre Mr. Gardiner'in çok daha fazla çalışacağı izleniminde olduğunu -ama kendi yönünden bir izlenim bu sadece- belirtiyor. Ancak Mr. Gardiner'le belirli bir iş ya da herhangi bir aile durumu arasında ilişki kuramadı."

"TIMES'da okuyabileceğimden daha da yetersiz bu! Ya haberalma kaynaklarımız? Steven'le konuştunuz mu?"

"Evet, sayın Başkan. Hiçbir şey bulamadı. İki kere denedi, hiçbirinde de servislerimiz ona yardımcı olamadı. Gardiner'in fotoğrafı, parmak izleri, sizin Rand'ın evine gelişinizden önce incelendi tabiî ve arşivlerimizden hiçbirinde bulunamadığından, ayrıca da kendisi Rand'm konuğu olduğu için gizli servislerimizin kuşkusunu uyandırmadı. Gerçekten, size bütün söyleyebileceğim bu kadar."

"Peki, peki. Grunmann'a telefon edin. Bildiklerinizi kendisine anlatın, daha doğrusu bilmediklerinizi, Gardiner hakkında bir şey öğrenince beni aramasını söyleyin."

Az sonra, Grunmann telefon etti.

"Sayın Başkanım, bir şey bulmak için umutsuzca çırpındık. Ama bir şey yok, hiçbir şey. Adam, üç gün önce Randların evine yerleşene kadar yaşamamış sanki."

"İnanılır gibi değil, gerçekten inanılır gibi değil," dedi Başkan. "Biraz daha araştırmanızı istiyorum. Bu işin üzerinde çalışmanızı istiyorum, anlaşıldı mı? Hem söyler misiniz bana Walter, sıradan Amerikalıların başka bir gezegenden gelen işgalciler olduklarının ortaya konduğu bir televizyon programı var değil mi? Yine de Walter, New York'ta-

ki bu işgalcilerden biriyle konuştuğuma inanınayı reddediyorum! Sizden, Gardiner hakkında yüklü bir dosya hazırlamanızı bekliyorum, güvenliğimize karşı bu kadar açık ihmal gösteren sorumlular hakkında hemen ve bizzat soruşturma açtıracağım!"

Grunmann tekrar aradı.

"Sayın Başkamm," dedi alçak sesle, "başlangıçtaki kuşkularımızın şimdi doğrulanmasından korkuyorum. Bu adamın doğumu, annesiyle babası ve ailesi hakkında en ufak bir iz yok elimizde. Yine de kuşkusuz -ve bu sorumluluğu ben üstlenirim- hukuki yönden herhangi bir kişi, özel ya da resmî bir kuruluş, bir şirket ya da herhangi bir örgütle başının hiç derde girmediğini biliyoruz. En ufak bir kaza ya da zarara yol açmamış ve -Rand kazası dışında- üçüncü kişi olarak hiç böyle bir olaya karışmamış. Hiç hastaneye yatmamış; hiçbir yerde sigortalı değil; hem herhangi bir kişisel belge ve hatta kimlik kağıtlarına sahip olması imkansız görünüyor. Araba kullanmıyor, uçak yönetmiyor, kendisine herhangi bir araç kullanma belgesi verilmemiş. Kredi kartı, çek defteri, hatta kartviziti bile yok. Ülkede taşınmaz mallara sahip değil... Sayın Başkanım, onun New York'taki özel hayatına da biraz burnumuzu soktuk: Telefon ya da evde işten ya da politikadan konuşmuyor. Vaktini televizyon seyretmekle geçiriyor; odasındaki televizyon durmadan işliyor, bu nedenle devamlı gürültü var..."

"Ne dediniz?" diyerek sözünün kesti Başkan. "Ne dediniz Walter?"

"Televizyon seyrettiğini söyledim –bütün istasyonları– neredeyse hiç durmadan. Mrs. Rand... yatak odasında kendisiyle bulunduğu sıralar bile, efendim..."

Başkan sert bir sesle adamın sözünü kesti:

"Walter, bu tür soruşturmayı hiçbir şey bağışlatamaz ve şeytan çarpsın ki istemiyorum böyle dedikoduları! Gardiner'in odasında yaptıklarıyla kim ilgilenebilir?"

"Özür dilerim, sayın Başkanım, ama her şeyi denememiz gerekti."

Gırtlağını temizledi.

"Bu Gardiner konusunda gerçekten kuşkulanmaya başladık efendim. Birleşmiş Milletler'deki kabul resminde yaptığı konuşmaları kaydettik, ama aşağı yukarı hiçbir şey söylemedi. Açıkçası efendim, yabancı bir gücün ajanı olabileceğini de düşündük. Ama aslında, bu tür kişiler, Amerikalı olduklarını ispatlayacak gereğinden çok belgeye sahiptirler. Onlarda yüzde yüz Amerikan olmayan hiçbir şey yoktur; müdürümüzün sık sık söylediği gibi, içlerinden birinin ülkedeki en önemli görevlerden birine seçilmemiş olması mucize."

Grunmann kendini topladı, ama dilini tutması için artık çok geçti.

"Bu çok tatsız bir şaka, Walter," dedi Başkan sert bir sesle.

"Özür dilerim efendim. İstemezdim... Beni bağışlamanızı dilerim."

"Raporunuza devam edin."

"Kanımıza göre Mr. Gardiner bu kaçaklardan hiçbiriyle karşılaştırılamaz efendim. Kesinlikle hayır, üstelik öte yan-

dan Sovyetler geçmişi hakkında bilgi edinmek için bir soruşturma başlattılar. Sayın Başkanım, şimdiye kadar eşine rastlanmayan bu merak belirtisinin hiçbir sonuç vermediğini size bildirmekle mutluluk duyuyorum; basınımızda çıkan yazılardan başka şey keşfedemedikleri gibi –ve şaka etmiyorum sayın Başkanım– öylesine bir gayretkeşlik gösterdiler ki en usta ajanlarından birinin gerçek kimliği açığa çıktı, artık kendisini tanıyoruz! Öte yandan, sekiz başka yabancı güç öncelikle araştırma yapma emri vererek Gardiner'i casusluk örgütlerindeki listelerin en başına geçirdiler. Ayrıca, sayın Başkanım, dikkatimizi bu işin üzerinden ayırmadığımıza emin olabilirsiniz... Yirmi dört saatin yirmi dördü soruşturmaya devam edeceğiz, herhangi bir şey bulur bulmaz da size bildireceğim."

Başkan, dairesine dinlenmeye çıktı. İnanılır şey değil, diye düşünüyordu, inanılır şey değil. Yılda bu servislerin her birine milyonlarca dolar ayrılıyor ve New York'un en görkemli evlerinden birinde ülkenin en büyük işadamlarından birinin konuğu olarak yaşayan adam hakkında bana en ufak bilgiyi getirecek yetenekten yoksunlar. Federal Hükümet içten içe mi baltalanıyor? Kimin tarafından? İçini çekti, televizyonu açtı ve uykuya daldı.

YEDİ

Divanda oturan adam dairesinde toplanmış bulunan küçük topluluğa bakıyordu.

"Baylar," diye söze başladı ağır ağır; "içinizden bazıları Duncan'ın adaylığını koymamaya karar verdiğini şimdiden biliyorlar.

Bu durumda adaysız kaldık. Dostlarım, kısa sürede bir ad vermemiz gerekecek, Duncan kadar yetenekli birinin adını; ve bu sözleri ne yazık ki geçmişiyle ilgili olarak keşfedilen feci olaylara rağmen söylüyorum."

Schneider söz aldı.

"İş çok güçtü, Duncan için bile," dedi, "kendimizi aldatmanın gereği yok... Son anda nereden bir aday bulmalı? Schellman şirketini bırakmak istemiyor. Üniversite yönetim kurulu başkanı olarak gösterdiği beceriksizce davranışlar gözönünde tutulursa, Frank'ın dikkate alınacağını bile sanmıyorum."

"Ya George'a ne diyorsunuz?" diye sordu biri.

"George yeni bir ameliyat geçirdi; üç ay içinde ikincisi. Sağlık durumu bizi çok büyük tehlikelerle başbaşa bırakabilir."

Odaya bir sessizlik çöktü. Sonra O'Flaherty konuştu:

"Size birini teklif edebileceğimi sanıyorum," dedi sakin sakin. "Chauncey Gardiner'e ne dersiniz?"

Bütün gözler, divanda oturmuş kahvesini içen adama yöneldi.

"Gardiner mi?" dedi ev sahibi. "Chauncey Gardiner mi? Onun hakkında gerçekten bir şey bilmiyoruz değil mi? Soruşturmacılarımız Gardiner konusunda hiçbir şey bulamadılar. Ayrıca herhangi bir yardımı da dokunmaz bize: Randların evine yerleşeli dört gün oluyor, kendisiyle ilgili en ufak bilgi vermekten kaçındı..."

"Bana kalırsa," diye araya girdi O'Flaherty, "bu Gardiner'in durumunu daha da güçlendiriyor."

"Neden?" diye sordu bir sürü adam aynı anda.

O'Flaherty rahatlıkla açıkladı:

"Duncan da aksayan yan neydi? Frank'ta ve Scherman'da, adaylığını incelediğimiz ve vazgeçmek zorunda kaldığımız diğer nicelerinde? Aksayan, hepsinin yüklü geçmişleri olduğuydu, fazlaca yüklü geçmişleri! Bir adamın geçmişi onu felce uğratır: Geçmişindeki olaylar kısa sürede balçığa dönüşür, bu da insanı eleştirici gözle inceleme yapmaya iter!"

Telaşla kollarını kaldırdı.

"Ama bir de Gardiner'in durumuna bakın. Az önce işittiğiniz otorite sayılan bir sesin söylediklerinin altını çizmeme izin verir misiniz: Gardiner'in geçmişi yok! Dolayısıyla da

adaylığına karşı hiç kimseden bir itiraz gelemez. Sevimli bir dış görünüşü var, sözü sohbeti yerinde, televizyonda da çok iyi! Düşünüş şekline gelince de, bizden biri gibi görünüyor. Bu kadar. Ne olmadığı açık. Gardiner bizim tek şansımız."

"O'Flaherty ilginç bir şeye parmak bastı," dedi. "Çok ilginç bir şeye. Hımmm... Gardiner, Gardiner..."

Bir uşak, elinde dumanı tüfen kahve fincanlarıyla içeri girdi ve tartışma sürdü gitti.

Chance çıkışa varmak için danseden kalabalığın arasında kendine bir yol açtı. Gözleri hâlâ büyük balo salonunun, büfedeki soğuk içki dolu tepsilerin, rengarenk çiçeklerin, parlak şişelerin, masanın üzerine sıra sıra dizili pırıltılı bardakların biraz bulanık görüntüsünü taşıyordu. E.E.'yi bir an çok uzun boylu ve göğsü nişanla dolu bir generalin beline sarılırken gördü. Bir bulutun içinden geçer gibi flaşların ışığı arasından geçti. Bahçenin dışında bütün gördükleri silindi.

Chance, şaşkınlıkla bir geriye dönüş yaptı ve Chauncey Gardiner'in soluk yansımasının, bir sopayla karıştırılınca bulunan çamurlu su birikintisinin yüzeyi gibi silindiğini gördü. Kendi görüntüsü de kaybolmuştu.

Holü geçti. Açık bir pencereden temiz hava geliyordu. Chance ağır camlı kapıyı itti ve bahçeye çıktı. Yeni sürgünlerle yüklü dallar dikiliyor, minik tomurcuklar taşıyan cılız saplar gökyüzüne yükseliyordu. Bahçe sakin, hâlâ dinlenmeye çekilmiş uzanıyordu. Bulut parçaları geçiyor, parıltısı

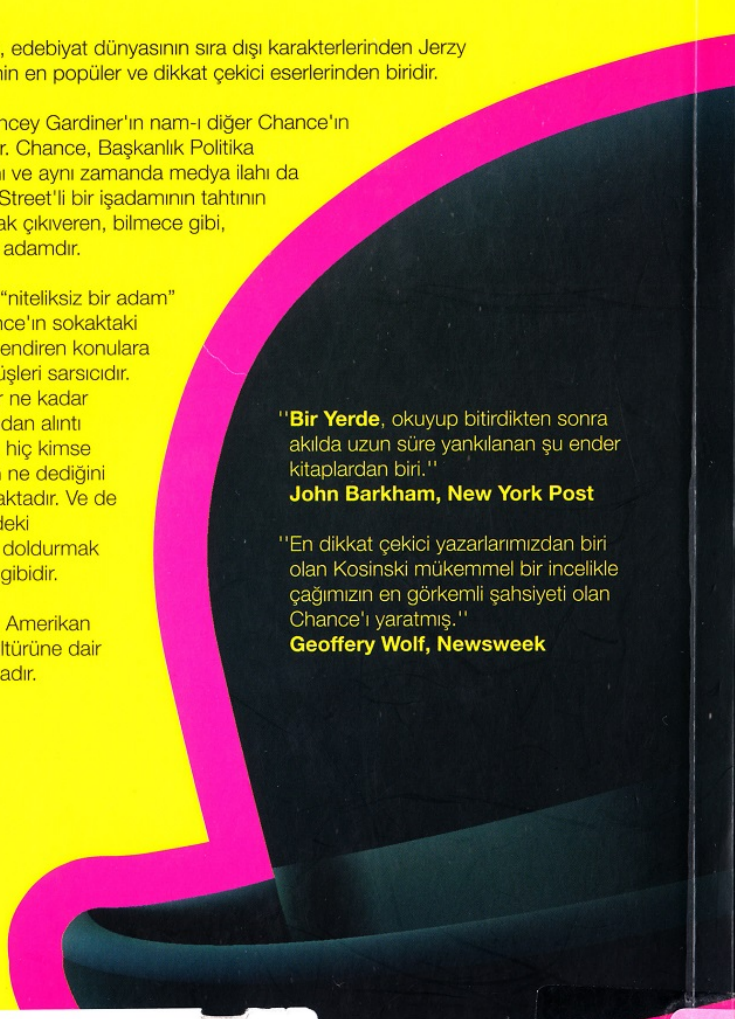
canlanan bir ay bırakıyordu geriye. Zaman zaman ince dallar hışırdıyor ve su damlacıklarını hafifçe sallıyordu. Bir meltem sık ağaçları kavradı ve nemli yaprak örtüsünün altına kaydı. Hiçbir düşünce geçmiyordu Chance'ın kafasından. Huzur dolduruyordu içini.

Bir Yerde, edebiyat dünyasının sıra dışı karakterlerinden Jerzy Kosinski'nin en popüler ve dikkat çekici eserlerinden biridir.

Bu, Chauncey Gardiner'ın nam-ı diğer Chance'ın öyküsüdür. Chance, Başkanlık Politika Danışmanı ve aynı zamanda medya ilahı da olan Wall Street'li bir işadamının tahtının varisi olarak çıkıveren, bilmece gibi, seçkin bir adamdır.

Gerçekte "niteliksiz bir adam" olan Chance'ın sokaktaki adamı ilgilendiren konulara ilişkin görüşleri sarsıcıdır. Ancak her ne kadar herkes ondan alıntı yapsa da, hiç kimse gerçekten ne dediğini anlamamaktadır. Ve de geçmişindeki boşlukları doldurmak olanaksız gibidir.

Bir Yerde Amerikan medya kültürüne dair bir taşlamadır.

"**Bir Yerde**, okuyup bitirdikten sonra akılda uzun süre yankılanan şu ender kitaplardan biri."
John Barkham, New York Post

"En dikkat çekici yazarlarımızdan biri olan Kosinski mükemmel bir incelikle çağımızın en görkemli şahsiyeti olan Chance'ı yaratmış."
Geoffery Wolf, Newsweek

1 147000 36549 #